Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган. № 108 (6. 807) 1989 йил 12 май, жума Баҳоси 3 тийин

Тонгги газеталарда

⊙ 11 май куни Тошкентда бўлиб ўтган кенгашда КПСС Марказий Комитети март Пленумининг йўл-йўриқлари асосида мамлакат аҳолисини мева-сабзавот маҳсулотлари билан таъминлашни яхшилаш вазифаларини ҳал этишга алоқадор масалалар муҳокама қилинди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети секретари Е. К. Лигачев шу кенгашда нутқ сўзлади.

Кенгаш ҳақидаги батафсил ҳисобот бугун республика газеталарида эълон қилинган.

⊙ «Агропром: бурилишга эришиш керак» — «Правда» газетасининг бугунги бош мақоласи ана шундай номланади.

⊙ «Қайта қуришга ҳиссамизни кўпайтирайлик» — ана шу сарлавҳа остида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети секретари В. А. Медведевнинг СССР Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитети турли редакцияларининг ижодий коллективлари партия активи билан учрашуви ҳақида ҳисобот берилган.

⊙ «Номингга доғ туширма» — «Правда» газетасининг иккинчи саҳифасидаги ана шу сарлавҳали мақолада коммунистнинг маънавий қиёфаси ҳақида фикр юритилади.

14 май—СССР халқ депутатлигига қайта сайловлар куни

СИЗНИНГ ГРАЖДАНЛИК БУРЧИНГИЗ

Бу йилги СССР халқ депутатлари сайлови сайловолди кампаниясининг кўпгина жиҳатлари биз учун янгилик бўлгани учун ҳам хотирамизда узоқ вақт сақланиб қолади. Аммо энг муҳими — аксарият ҳолларда сайловчиларга икки ёки ундан кўп номзодлар орасидан ўзлари муносиб деб топган депутатни чинакамига танлаб олиш ҳуқуқи берилди. Шуни айтиш керакки, халқ депутатлигига номзодларнинг сайловолди кураши қизғин бўлди. Аммо ана шу курашда ҳамма ерда ҳам ғолиблар аниқлангани йўқ. Жумладан, 26 март куни СССР халқ депутатлигига икки нафардан номзодлар кўрсатилган 117-Тошкент—Октябрь миллий-территориал сайлов округида ва 598-Тошкент—Киров территориал сайлов округида овоз бериш натижалари бўйича бирорта ҳам номзод СССР халқ депутати этиб сайлангани йўқ.

«СССР халқ депутатлари сайлови тўғрисида»ги СССР Қонунининг 61-моддасига мувофиқ округ комиссиялари қайта сайлов ўтказилишини сўраб Марказий сайлов комиссиясига мурожаат этдилар. Ана шу икки сайлов округи бўйича қайта сайловлар 1989 йил 14 майда, якшанба куни бўлиб ўтади.

Шуни эътироф этиш керакки, ҳар икки округ сайлов комиссиялари қайта сайловлар учун номзодлар кўрсатилишини, уларнинг рўйхатга олинишини, сайловчилар билан учрашувларини ташкил этиб, сайлов кампаниясининг барча тадбирлари Қонунга мувофиқ равишда ўтишини назорат қилиб, кенг кўламдаги ишларни олиб бордилар.

Қайта сайловлар олдидан, 14 май куни овоз беришда иштирок этадиган сайловчиларга уларнинг ҳуқуқларини, овоз беришнинг айрим хусусиятларини эслатиб ўтиш ўринли бўлса керак, деб ўйлаймиз.

18 ёшга тўлган СССР гражданлари, келиб чиқиши, социал ва мулкий мавқеи, ирқий ва миллий мансублиги, жинси, маълумоти, тили, динга муносабати, муайян жойда яшаб турган вақти, машғулот тури ва тафаккуридан қатъий назар сайлаш ҳуқуқига эгадирлар. Сайловларда суд томонидан руҳий ожиз деб топилган, руҳий касалликка чалинган беморлар, озодликдан маҳрум қилиш жойларида сақланаётган шахслар, шунингдек, суд қарори билан мажбурий даволаш жойларига юборилган шахсларгина қатнашмайдилар.

Барча овоз бериш ҳуқуқига эга бўлганлар территориал сайлов участкаси бўйича сайловчилар рўйхатларига киритиладилар, овоз бериш вақти ва жойи тўғрисида участка сайлов комиссияси томонидан сайловдан камида 10 кун олдин хабардор қилинадилар. Сайловлар куни овоз бериш маҳаллий вақт билан соат 7 дан 20 гача ўтказилади.

Сайловлар куни сайлов участкасига келган ҳар бир сайловчи шахсан овоз беради. Бошқа кишилар учун овоз беришга йўл қўйилмайди. Сайлов бюллетенлари овоз берувчи томонидан яширин овоз бериш учун ажратилган кабина ёки хонада тўлдирилади. Бюллетенларни тўлдириш вақтида овоз берувчидан бошқа бирон кишининг бўлиши тақиқланади. Бюллетенларни мустақил тўлдириш имконига эга бўлмаган сайловчи кабина ёки хонага ўз ҳоҳиши бўйича сайлов комиссиясининг аъзосидан бошқа кишини таклиф қилиши мумкин.

СССР халқ депутатларини сайлаш чоғида овоз берувчи бюллетендаги ўзи қарши овоз бераётган номзоднинг фамилиясини ўчиради. Агар бюллетенда биттадан кўп фамилия қолдирилган бўлса ёки бюллетень белгиланган намунада бўлмаса у ҳақиқий эмас деб топилади. Сайловчилар бюллетенга қўшимча ёзган фамилиялар бўйича овозлар ҳисобга олинмайди.

Овоз беришда иштирок этган сайловчиларнинг ярмидан кўп овозини тўплаган СССР халқ депутатлигига номзод сайланган деб ҳисобланади.

Ўзларини қизиқтирган барча масалалар юзасидан сайловчилар округ ёки участка сайлов комиссияларига мурожаат қилишлари мумкин.

117-Тошкент—Октябрь миллий-территориал сайлов округидан ва 598-Тошкент—Киров территориал сайлов округидан СССР халқ депутатлигига сайловларни ўтказувчи округ сайлов комиссиялари ана шу округларнинг территориясида истиқомат қилувчи сайловчиларни ўз гражданлик бурчини бажариб, шу йил 14 май куни СССР халқ депутатлигига қайта сайловларда иштирок этишга даъват этадилар.

С. АЛЕКСЕЕВ.

Чўлқуварларга мададкор бўлиб келаётган Тошкент экскаватор ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективи халқ истеъмол буюмлари ишлаб чиқаришда ҳам омилкорлик қилмоқда. Корхонада фаолият кўрсатаётган махсус цехдан айни кунларда саккиз хилдан зиёд ана шундай муҳим буюмлар истеъмолчиларга етказиб берилаяпти. Йил бошидан буён цехда уй-рўзғор юмушлари учун керак бўладиган бу маҳсулотларни тайёрлаш суръати 139 минг сўмдан ортиб кетди.

СУРАТЛАРДА: цехнинг тажрибали ишчиси Равил Мингазов пайвандловчи Абдувоҳид Қодиров билан; сайқалловчи Светлана Костикова.

Т. Каримов фотолари.

Маҳалла—аҳиллик оиласи

ИСМИ ЖИСМИГА МОНАНД

⊙ Москваликларнинг ҳоҳиш-иродаси ва ҳиммати билан бунёд этилган уй-жой комплексига чиройли ном берилди... Мана олти йилдирки шу рисоладаги ном билан аталувчи, шаҳримиздаги энг баланд турар жой биноларида юзлаб ҳамшаҳарларимиз ҳаёт нашидасини сурмоқдалар. Мана шу 300 га яқин хонадонда рус ва ўзбек, украин ва белорус, қозоқ ва туркман, тожик ва осетин, татар ва корейс, бошқирд ва қрим татар, хуллас, қўйингчи бир неча миллат ва элатга мансуб тошкентликлар бир-бирлари билан аҳил-пайванд бўлиб, бир-бирларига меҳр ва оқибат намуналарини кўрсатиб яшамоқдалар.

Оталар сўзи — ақлнинг кўзи, деганларидек бу ерда олиб борилаётган ҳамма ишларга тиниб-тинчимас, ажойиб инсон Абдулла ака Азимов бош-қош бўлиб келмоқдалар.

— Бир куни автобусдаги суҳбат менга қаттиқ таъсир қилди, — деб ҳикоя қилади А. Азимов. — Икки киши гаплашиб боришар, суҳбат орасида улардан бири давлат уйларида яшовчилар ҳатто рўпарасида турадиган қўшнисини ҳам танимайди, деб қолди. Ана шу гапдан кейин чуқур ўйга толдим: наҳотки шу кишиларнинг гапи рост бўлса? Борди-ю рост бўлган тақдирда ҳам уни мен ёлғонга чиқараман деб аҳд қилдим...

Ана шундан кейин маҳалла комитети тузишга киришилди. Бунга яна Абдулла аканинг ўзлари бош-қош бўлдилар. Мақсад одамларни бир-бири билан яқинлаштириш, улар ўртасида ўзаро меҳр-оқибат туйғуларини, ҳаётда юз берадиган қувончли онларда ҳам, ташвишли дамларда ҳам бир-бирига суянчиқ, мададкор бўлиш хислатларини жўш урдириш эди.

— Абдулла ака ўзлари ҳам тинчимайдиган, бошқаларга ҳам тинчлик бермайдиган одам, — дейишди қўни-қўшнилар у ҳақда.

Дарҳақиқат бу гапларда жон бор. Бир куни дўппини олиб ўйласа уй атрофларининг ободончилиги эсдан чиқай деб қолибди. Ахир болалар майдончалари бўлса, атрофда муаттар гуллар очилиб турса қандай яхши! Маҳалла комитети активларини йиғиб шуларни айтган эди, бу гап ҳаммага маъқул тушди. Бажарилиши керак бўлган ишлар одамларга тақсимланди. Дам олиш кунлари, ишдан бўш вақтларда ҳашарлар уюштирилди. Илгари одамлар бурнини жийириб ўтадиган жойларга файз кирди. Жамоатчилик асосида қилинган ишлар кўзга ташлана бошлади: дастлабки гул ниҳоллари ғунчаладм, атроф кўкаламзорлашди, ўтқазилган ток кўчатлари кўзни қувонтирди, сепилган майса уруғлари униб чиқди. Энди кечқурунлари 20 қаватли уйларда яшовчи аҳоли уйида диққинафас бўлиб ўтирмасдан ҳовлидаги гурунгларда қатнашадиган, бир-бирлари билан дилдан суҳбат қурадиган бўлишди.

— Кишининг бошида тўй ва аза бор. Майли, бошимиз тўйдан асло чиқмасин. Маълумки, тўй маслаҳат билан бўлади. Лекин кишининг бошига бирдан қайғули кунлар тушиб қолсачи? Унда қаёққа зир югурамиз? Шу боисдан бунинг ҳам тадоригини кўриб қўйсак нима дейсизлар?

Абдулла ака маҳалла комитети активларига бир куни ана шундай деб қолди. Хуллас, бу таклиф ҳам қўллаб-қувватланди. Тўй ва бошқа маросимларга керак бўладиган барча асбоб-анжомлар ҳашар йўли билан тахт қилиб қўйилди. Кейин денг бу ерда замонавий ва ихчам тадбирлар, маросимлар ўтказила бошландики, бу ҳамма-ҳаммага жуда маъқул тушди. Куни кеча ўтказилган ибратли тадбир ҳам бу ерга йиғилган 200 кишида катта таассурот қолдирди. Чиройли дастурхон атрофига Улуғ Ватан уруши ва меҳнат ветеранлари, ишлаб чиқариш илғорлари, олимлар ва педагоглар, партия, совет, касаба союз ва комсомол вакиллари тўпланишди. Маросимда халқларимиз ўртасидаги азалий дўстлик ва қардошлик ҳақида, инсон қадри ва унинг яхши ишлари тўғрисида, бир-бирига меҳр-оқибат хусусида қизғин ва мароқли гаплар бўлди. Атоқли партия ва давлат арбоби, Ўзбекистон тарих ва маданият ёдгорликларини сақлаш жамияти правлениесининг раиси Н. А. Муҳитдинов, партия ва меҳнат ветерани, республика аҳамиятидаги шахсий пенсионер, фахрий темирйўлчи А. Азимов ва бошқа ўртоқларнинг сўзларини ҳамма мароқ билан тинглади. Санъаткорлар маросимга ўзгача файз бағишлашди, ўйин-кулги, рақслар авжига чиқди.

— Бундай тадбирлар бир-биримизга бўлган садоқатни кучайтиради, турли миллат ва элатга мансуб бўлган кишиларни муштарак мақсадларга бирлаштиради, — дейди тарих фанлари кандидати, доцент Баҳриддин Маннонов. — Ҳозирги қайта қуриш ва ошкоралик шароитида бу нарса айниқса муҳим аҳамият касб этади.

— Яқин кунлар ичида битказиладиган маҳалла комитетининг мўъжазгина идораси бу ерда бундан буён амалга ошириладиган тадбирлар режаси тузиладиган марказ бўлиб қолади, — дейди Абдулла ака Азимов. — Бизнинг уйларимизни москвалик бунёдкорлар қуриб беришган. Бу шинам биноларда яшаётган аҳолининг истак ва талабларини мутасадди идора раҳбарларига етказмоқчимиз. Маълумки, ўзбек халқининг суюкли шоири Ҳамид Олимжон бахт ва шодлик, халқларимиз ўртасидаги дўстлик куйчиси эди. Шу боисдан биз маҳалламизнинг лирик шоиримиз номи билан аталишини истаймиз.

Ҳа, ҳадемай пойтахтимизнинг Куйбишев районидаги Ҳамид Олимжон майдонида жойлашган, халқларимиз ўртасидаги бузилмас дўстлик рамзи сифатида кўкка бўй чўзиб турган бу осмонўпар уйларда яшовчилар ўртасида маърифий ва ташкилий тадбирларни амалга оширишга мўлжаллаб бунёд этилаётган ушбу маскан шу кунгача бу ерда бажарилган ишларга бош-қош бўлган активлар билан янада гавжумлашади. Биз бу фаоллар орасида Зокир Йўлдошев, Абдулла Ортиқбоев, Собиржон Мансуров, Наталья Ивановна Купряшина, Баҳром Холмуродов, Ғиёсиддин Дўстматов, Александра Васильевна Медведева, Рихсибой Бегматов, Аъзам Орипов сингари халқ иши учун фидойи бўлган кишиларни кўрамиз. Уларни эса Ҳамид Олимжон номи билан аталадиган маҳалла комитетининг раиси Абдулла ака Азимов янги-янги ишларга даъват этаверади. Чунки бу тадбирларнинг ҳаммаси халқ учун фойдали бўлган хайрли, инсоний урф-одатлар ва маросимлардир. Бинобарин исми жисмига монанд «Дўстлик» комплексидаги уйларда яшаётган турли миллат ва элатга мансуб ҳамшаҳарларимизнинг амалга ошираётган ишлари шу кун талабларига монандлиги билан ҳам, бошқалар учун ибратли жиҳатлари билан ҳам таҳсинга лойиқдир.

Б. СОЛИЕВ.

Маънавий меросимизни авайлаб асрайлик

Ҳозир Ўзбекистонда етти ярим мингта тарих, археология, архитектура ва монументал санъат ёдгорлиги ҳисобга олинган. Бундан ўттиз йил илгари эса ана шу ёдгорликларнинг сони ўн минглаб ҳисобланар эди. Уларнинг кўпи йўқ қилиб юборилди. Қолганларининг анча қисми эса таъмирланишга, ободонлаштиришга ва оқилона фойдаланишга муҳтождир. Ўзбекистон Тарих ва маданият ёдгорликларини муҳофаза қилиш жамияти маънавий бойликларни сақлашда муҳим роль ўйнайди. Мазкур жамият правлениесининг Тошкентда бўлиб ўтган пленумида жамият фаолиятида қайта қуришни чуқурлаштириш тўғрисида гап борди. Республика Тарих ва маданият ёдгорликларини муҳофаза қилиш жамияти правлениесининг раиси Н. А. Муҳитдинов доклад қилди.

Пленум қатнашчилари қайта қуриш, ошкоралик ва жамиятни демократиялаш шароитида республика аҳолисининг тарихий-маданий меросга қизиқиши, уни сақлаш, таъмирлаш ва маънавий янгилашда кенг иштирок этиш истаги ўсиб бораётганлигини таъкидлаб, жамият ҳозирча ана шу замонавий талабларга тўла даражада мос келмаётганлигига эътиборни қаратдилар. Жамият правлениеси маҳаллий бўлимлар, илмий-тадқиқот ва жамоат ташкилотлари, олий ўқув юртлари, илмий жамоатчилик билан ижодий алоқани сусайтириб юборган. Жамиятнинг жойлардаги кўпгина бўлимлари оммадан ажралиб қолган, кўпинча ўз вазифаларини аъзолик бадалларини тўплаш билан чеклаб қўймоқдалар. Ёдгорликларни муҳофаза қилиш жамоат инспекторлари институти зарур даражада ривожлантирилмади, ёдгорликларни оталиққа олиш кўпинча расмий тусда бўлмоқда.

Пленум жамият иши форма ва методларини ўзини-ўзи бошқариш, ошкоралик, аҳоли фикрини ҳисобга олиш принциплари асосида яхшилашга оид конкрет планларни белгилади. Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг жамият фаолиятини янада такомиллаштиришга доир тадбирлар тўғрисидаги қарорлари ана шу планларга асос қилиб олинди.

Пленум иштирокчилари Ўзбекистон ССР Фанлар академияси президиумининг академик-секретари А. Асқаров баён этган «буюк ипак йўли» узоқ муддатли программаси тўғрисидаги ахборотни тингладилар.

Пленумда Қорақалпоғистон АССР Олий Совети Президиумининг Раиси, автоном республика Тарих ва маданият ёдгорликларини муҳофаза қилиш жамиятининг раиси Т. А. Ешимбетова нутқ сўзлади.

Пленум ишида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. У. Султонова иштирок этди.

(ЎзТАГ).

«Экология-89»

Бажарилиши шарт

Шаҳримиз кўчаларида юрган ва ёнбошига «Экология—89» деб ёзилган автобусга кўзингиз тушган бўлса керак. Унда республикамиз ва унинг пойтахтидаги экологик вазиятни ҳамда дарёлар ва каналнинг санитария ҳолатини ўрганувчи гуруҳ иш олиб бормоқда. Мазкур гуруҳ Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг қарори билан ташкил этилган. Штатсиз мухбиримиз группа раҳбари А. Э. ШАПИРО билан учрашиб, бир неча саволга жавоб беришни илтимос қилди.

■ — Анна Эльевна, авваламбор гуруҳга кимлар киргани ва унинг олдига қандай вазифалар қўйилгани ҳақида гапириб берсангиз.

— Гуруҳимизга шаҳар табиатни муҳофаза қилиш комитети инспекторлари, санитария-эпидемиология хизмати коммунал бўлими, шаҳар сув шохобчаларини назорат қилиш хизмати ходимлари кирган.

Олдимизга қўйилган вазифа Тошкентдаги дарё ва каналларнинг санитария аҳволини ва экологик вазиятни белгилаш, қайси саноат корхоналари уларга зарарли чиқиндилар оқизаётганлигини аниқлаш, пойтахтда эса Салор, Қорасув ва Анҳор каналларини ўрганишдир. Шу кунгача Салор каналини текшириб чиқдик. Текширишлар якуни республика экология программасига киритилади.

■ — Салор каналини текширишда қандай камчиликларга дуч келдингиз!

— Биз Салорни 2515-автоколонна жойлашган юқори қисмидан бошлаб текширдик. Бу ерда канал турар жой бинолари ёнидан ўтади. Ана шу ерларда қирғоқ бўйи ахлат билан тўлиб ётибди, молхоналар ҳам қирғоққа тақаб қурилган. Шунинг учун ҳам турли чиқинди ва ахлатлар канал сувини булғамоқда. Айниқса Войтинцев проездидаги 4-, 7-, 13-уйларда яшовчи Каримовлар, Устаазизовлар, Холматовлар хонадонларининг бунда «ҳисса»лари катта бўлмоқда. СамПИнинг бош ўқув корпуси, таъмир устахоналари қурилишлари ҳам бевосита канал зонасида олиб борилмоқда-ю, лекин ҳеч қандай эҳтиёт чоралари кўрилмаган. Капитал қурилиш бўйича проректор Манинин билан суҳбатлашганимизда шу нарса маълум бўлдики, улар лойиҳа хусусида бош архитектура ва планлаштириш бошқармаси билан келишишган-у, бироқ табиатни муҳофаза қилиш органлари билан маслаҳатлашишни «унутишган».

Қуйироқда «Наргиз» кооперативи канал зонасида кафе қурмоқда. Бу ерда ҳам юқоридагидек манзаранинг гувоҳи бўлдик. Киров район ижроия комитетининг ушбу кафе қурилиши хусусида қабул қилган қарорида жумладан шундай дейилган: «Салор канали қирғоғида умумий овқатланиш пункти бўлган дам олиш зонаси қуриш учун кооперативга рухсат берилсин. Қурилиш лойиҳаси Архитектура ва планлаштириш Бош бошқармаси ва район санитария-эпидемиология станцияси билан келишилсин». Шуниси ажабланарлики, кооперативчилар қарорнинг биринчи қисмини бажаришган-у, иккинчи қисмига келганда эса қўл силташган. Албатта, улар нима қилишаётганларини жуда яхши билишган. Шунингдек ўз лойиҳаларини табиатни муҳофаза қилиш органларига кўрсатишганда рухсат ололмасликларини ҳам билишган. Эҳтимол, шунинг учун бўлса керак, кооператив раиси Ф. Аликперов биз билан суҳбатда ўзини тута билмади, қўполлик қилди, ҳужжатларни кўрсатишдан эса бош тортди.

«Средазкабель» ишлаб чиқариш бирлашмаси Салор каналини ифлослантираётгани учун бир неча бор жарима тўлаган. 1-цехдаги тозалаш қурилмаси ҳамон лойиҳадаги қувватга чиқарилмаган. САНИИРИ илмий ишлаб чиқариш бирлашмасининг А. Ф. Раҳмонов бошлиқ бўлган инженерлик марказида ҳам табиатни муҳофаза қилиш масалаларига панжа орасидан қарашмоқда. Директор биз билан гаплашишни ҳам истамади, кўрсатмамизга имзо чекмади.

Тошкент ҳайвонот боғида кейинги пайтда бу борада анчагина ишлар амалга оширилди. Бироқ негадир ҳозирги кунда сувни тозаловчи насос станцияси ва канализация қурилиши негадир тўхтатиб қўйилган. Бу қурилишга ишлатиш учун 6 йилга 3 миллион 914 минг сўм ажратилган бўлса-да, ўтган йили бор-йўғи 170 минги ўзлаштирилди. Ишнинг бориши шу аҳволда бўладиган бўлса, қурилишнинг белгиланган муддатда тугамаслиги аниқ. Мавжуд тозалаш иншоотлари эса ачинарли аҳволда. Натижада бир кеча-кундузда 500 куб метр ифлос оқавалар Салор каналига қуйилмоқда.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, бутун рейд давомида каналнинг иккала қирғоғида ҳам ахлат уюмлари кўпайиб кетганини кўрдик. Айниқса Складской кўчаси яқинида, янги темир йўл кўприги остида ахлатлар тоғ бўлиб ётибди.

— Табиатга бу қадар бемеҳрлик қилганларга қарши қандай чоралар кўрилди! ■

— Биз бажарилиши шарт бўлган кўрсатмалар бердик. Акс ҳолда жарима солинади ва район ижроия комитетларининг маъмурий комиссияларида муҳокама қилинадилар. Аниқланган камчиликлар юзасидан акт тузиляпти, текшириш якунлари бўйича юқори органларга ахборот тайёрланади.

Киров район ижроия комитетида Салорни ифлослантираётган корхоналар, ташкилотлар, кооперативлар раҳбарлари, канал қирғоқларидаги маҳаллалар комитетлари раислари иштирокида йиғилиш ўтказдик. Батафсил, жиддий гаплашиб олдик. Соҳилларни тозалаш юзасидан конкрет муддатлар белгилаб олинди. Таассуфки, бу йиғилишда ҳамма бирдек масъулиятни ҳис этди, деб айтолмайман. Жумладан «Наргиз» кооперативининг раиси Ф. Аликперов канални муҳофаза қилиш ва унинг сувини ифлослантирмаслик нақадар муҳим масала эканлигини тушунишни истамади, канал қирғоғини тозалашдан бош тортди. Шундай аҳволда Салорнинг суви тоза бўлади, деб умид қила оламизми?

Р. ИБРОҲИМОВ.

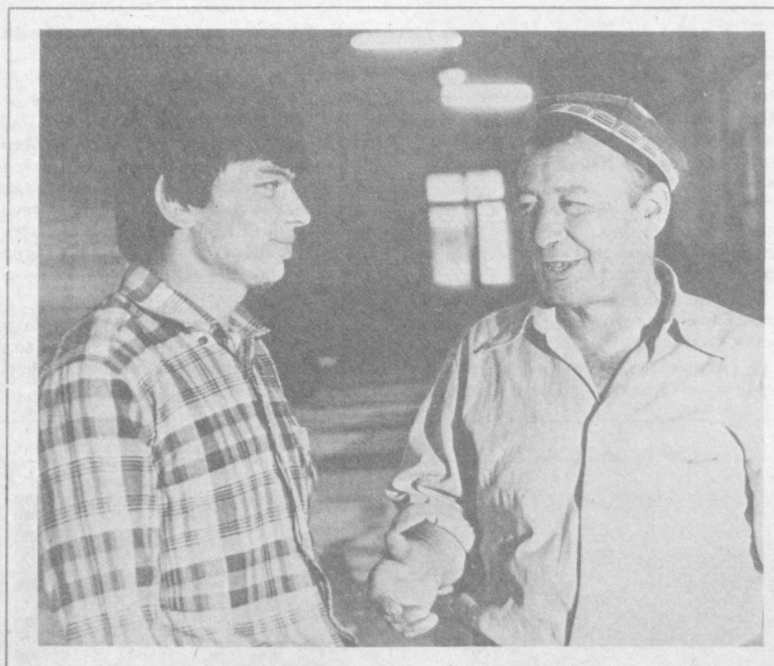

Меҳнат билан обрў топганлар

«Уздревпром» ишлаб чиқариш бирлашмасининг ёғочга ишлов берувчи 1-цехида аҳил ва ҳамжиҳат коллектив меҳнат қилади. Бу коллективда кўп йиллик иш тажрибасига эга бўлган тажрибали ишчилар, меҳнат ветеранлари ёшларга ҳар томонлама ёрдам кўрсатишади.

Ана шундай ветеранлардан бири Саид Хаитов заводда 30 йилдан буён меҳнат қилади. Ҳозиргача унинг кўплаб шогирдлари мустақил фаолиятини бошлаб, устоз маррасини эгаллашга муваффақ бўлганлар.

Пешқадам ишчидан ўрнак олаётган ёш кадрлардан бири Абдураҳим Паттоҳовнинг корхонада меҳнат қилаётганига беш йил бўлди. Лекин у илғорлардан ўрнак олиб, план-топшириқларини ортиғи билан адо этяпти. Ҳар икки ишчи Р. Хаметов бошлиқ бригада аъзоларидир. Коллектив ёғоч маҳсулотлар топшириш планини 102,8 процентга бажаряпти.

СУРАТДА: дурадгорлар А. Паттоҳов ва С. Хаитов.

У. Усмонов фотоси.

Чиройли номлар—шаҳар ҳусни

НОМ ҚЎЙИШ—МАСЪУЛИЯТЛИ ИШ

Ноҳақ унутилиб юборилган тарихий номларни қайта тиклашга эътиборнинг кучайиши, шаҳар кўчалари, майдонлари, проспект, квартал, микрорайон ва массивларни номлашда ўша жойларнинг тарихий келиб чиқиш жиҳатлари ҳисобга олинаётганлиги диққатга моликдир. Бу ишларни амалга ошириш Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети қошидаги топонимик комиссия зиммасига юкланган. Комиссия фаолиятининг илк натижалари кўзга ташлана бошлади.

«Тошкент оқшоми»да бир неча бор тилга олинган Юнусобод массивидаги телевизор ва радио лампаларининг маркасини эслатувчи А—1, Б—1, СВ—3 каби рақамлар 1-, 2-, 3- ва ҳоказо кварталлар (гарчи булар ҳам кўпчиликни қониқтирмаса-да) деб ўзгартирилди. Айрим кўчаларнинг номлари, бир хил, такрор номланишлар чалкашликлар, англашилмовчиликлар тартибга келтирилмоқда.

Топонимик комиссиянинг февраль ойида бўлиб ўтган мажлисида кўчалар, проспектларни ўзбек ва рус тилларида номлаш, шаҳримизнинг турли районларида бир хил номлар билан юритилувчи кўчалар, тор кўчаларнинг аталишини тартибга келтириш, бу борада аҳолининг фикр-мулоҳазаларига, таклифларига муҳим аҳамият бериш зарурлиги кўрсатиб ўтилган эди. Агар эътибор берган бўлсангиз, шаҳарнинг йирик кўчалари номлари кўк тахтачаларга оқ рангда, аввал ўзбек тилида ва сўнгра рус тилида ёзилиб, кўринадиган жойларга осила бошланди. Бу яхши, албатта. Бундай ишларни тезлаштириш лозим. Бироқ масаланинг иккинчи томони бор.

«Ўзбек халқининг тарихи жуда кўҳна ва бой. Қадим-қадим ўзбек маданиятининг Ўрта Осиёга кўрсатган таъсирини Кўҳна Византиянинг Қадим Русга кўрсатган таъсири билан қиёслаш мумкин. Советгача бўлган даврларда ва Совет даврида ҳам ўзбек бизнинг Шарқдаги сўзимиз-у, юзимиз бўлиб келган», деганида Чингиз Айтматов нақадар ҳақ эди.

Тошкент шаҳри тарихидан кейинги 30—40 йил эмас, 20 йил ичидаги даврни олиб, жой номларига назар ташласак, жиддий ўзгаришларнинг ниҳоятда авж олиб кетганининг гувоҳи бўламиз. Ўзгартирилган ёки умуман жой номлари рўйхатидан олиб ташланган атамаларга диққат қилсак, унинг асосан тарихимизга хос бўлган қадимий номлар эканлиги кишини ажаблантиради.

Йигирма йил ичида ҳамшаҳарларимизнинг кўз ўнгида Ўрда бекати Анҳор бўйи деб, Шайхонтоҳур бекати эса метронинг «Навоий» станцияси—Навоий номли кутубхона (музей ёзиш ўрнига библиотека ёзилган) деб, Бешёғоч майдони Комсомол майдони деб, Қатортол кўчаси «Правда» газетаси номли кўча деб, Жанггоҳ Пушкин номли боғ деб, Эски Жўва Калинин майдони деб, Чиғатой Форобий деб, Қашқар маҳалласи «Марказ—4» деб, Чақар Бешёғоч массиви деб ўзгартирилди. Бу рўйхатни истаганча давом эттириш мумкин.

Ташкил топганининг 2000 йиллигини нишонлаган Тошкент бир томондан кун сайин, ой сайин кўркамлашиб бормоқда. Илгари ўз тарихий номларига эга бўлган жойларда янгидан-янги турар-жой бинолари, массивлари қад кўтаряпти. Афсуски, уларнинг янги исмлари жисмига монанд эмас. Бунга мисол қилиб Тошкентнинг қоқ юрагидаги «Марказ—1» дан — «Марказ—27» гача бўлган оралиқдаги шаҳарнинг эски жой номларини эсга олиш кифоя.

Бугунги кунда шаҳримизнинг янги уй-жойлари, маъмурий бинолари эски маҳаллаларнинг бузилиши эвазига яна ҳам кўпаймоқда. Кўчалар, массивлар янгидан ўз номларига эга бўлмоқда. Лекин бу номланишлар юқоридан берилган кўрсатмалар пала-партишликлар асосида амалга оширилаётгани мақсадга мувофиқ эмас.

Иттифоқ миқёсида юқоридан берилган буйруқлар асосида қўйилган номлар меҳнаткашларнинг талаб ва истаклари асосида бугунги кунда ўзгартирилаётганлиги маълум. Масалан, Устинов шаҳри қайта Ижевск деб, Чкалов шаҳри қайта Оренбург деб номланди. Тошкентда, умуман республикамизда ўзининг эски номлари қайтарилиши лозим бўлган жой номлари анча-мунча.

Фикримизча, шаҳримиздаги ҳар бир ном меҳнаткашларнинг иштироки билан конкурслар асосида ҳужжатлаштирилиши лозим. Номларни ҳужжатлаштираётганда шаҳар Совети ижроия комитети қошидаги топонимик комиссия ниҳоятда фаол иштирок этиши даркор. Бу комиссия состави шаҳар тарихини чуқур биладиган шарқшунос, этнограф, тарихчи, ёзувчи, шоир, тилшунос, географлар ва шаҳарнинг ўтмиши билан боғлиқ бўлган тарихий номлар, воқеалардан хабардор кексалардан иборат бўлишини таъминлаш мақсадга мувофиқдир.

Бундан ташқари шаҳримиз тарихий жой номларининг «Қизил китоб»ини тузишдек шарафли ишда ҳам бу топонимик комиссия бош-қош бўлиб туриши лозим. «Қизил китоб»га киритилиши лозим бўлган эски номларнинг рўйхатини аниқлашда, айниқса қизил изтопарлар — пионерларни кенг миқёсда жалб қилиш керак. Ҳар бир топилган эски ном «шаҳарнинг ҳозир мана бундоқ деб аталган жойини билдиради» каби изоҳ адреслари билан «Тошкент оқшоми»газетасида эълон қилиб бориш ҳам мумкин бўларди. Қизил изтопарлар томонидан топилган ёки қайтадан эсга олинган бу хил эски номлар ўрнига янгидан қўйилиши мумкин.

Редакцияга келаётган мактубларда ҳам бу муаммо тилга олинмоқда.

«Мен лойиҳа институтида 25 йилдан бери ишлаб келаман. Хизмат юзасидан иттифоқимизнинг кўп шаҳар ва районларида бўлиб, имкони борича шу ерли халқнинг урф-одатлари, инсоний фазилатлари ва санъати билан яқиндан танишаман. Ҳамма республикаларда ўз халқининг миллий шиорлари, меҳнат қаҳрамонлари, халқ севиб тилга олган давлат арбобларининг номлари билан аталган кўча, санъат саройлари, кинотеатрлар ҳатто универмаг каби савдо корхоналарини кўриб ҳавасинг келади. Масалан, Фрунзе шаҳридаги «Ай чурек» марказий универмаги, Олмаотадаги «Тулпор» номли автомобиль магазини ва бошқа шунга ўхшаш номларни мисол қилиб келтириш мумкин. Тошкент қадимий шаҳар бўлиб, Совет шарқининг дарвозаси ҳисобланса ҳам жойларни номлашга етарли эътибор берилмай, «ЦУМ», «ГУМ», «Павильон», «Салон» деган номлар қўйиб ташланган. Шунинг ўрнига «Наврўз» номидаги бош универмаг, «Дўстлик» номидаги гастроном деб аталса, бу чиройли бўлиб мақсадга мувофиқ бўлмайдими? Энди кинотеатр, санъат масканларининг номланишига келганда, буюк алломалар номидан фойдаланиш, ўзбек ёзувчи ва олимларимиз, уруш ва меҳнат қаҳрамонларининг номларини қўйиш, уларнинг номини абадийлаштириш тарихда ўчмас сиймога айлантириш деган гап эмасми? Масалан, Чилонзордаги «Чайка» кинотеатри «Ойбек» номига қўйилса, мен ўйлайманки бу халқимизга манзур бўлади. Бизда, очиғини айтганда, буюк алломалар сон-саноқсиз: Абу-Райҳон Беруний, Хоразмий, Ойбек, Ойдин, Қори Ниёзий, Ҳамид Олимжон ва ҳоказо. Булардан ташқари меҳнат ва Улуғ Ватан уруши қаҳрамонлари, машҳур пахтакорлар бор. Биз уларнинг номларини абадийлаштириш ва эъзозлашимиз керак.

Тошкентда ҳозир ҳам исми-жисмига ярашмайдиган кўчалар кам эмас. Масалан, «Озерний», «Заводская», «Широкая», «Водопадная» ва шунга ўхшаш каби номлар истаганча топилади. Кўчаларга бюст қўйиш, мармар тахтачаларга номи қўйилган кишиларнинг таржимаи ҳолларини ёзиш одат тусига кириши керак.

Шаҳарга ном қўйиш комиссияси юқорида айтилган гапларни инобатга олади, деган умиддаман», — деб ёзади ўз хатида инженер Ҳусан Толибжонов.

Шу нуқтаи назардан қараганда, 1988 йил 29 декабрь «Тошкент оқшоми» газетасида эълон қилинган Тошкент Совети ижроия комитетининг «Тошкент меҳнаткашлари ва аҳолисининг ўзбек-рус тиллилигини янада ривожлантиришга доир таклифларини амалга ошириш тўғрисида»ги қарори муҳим аҳамиятга эга бўлди.

Дарҳақиқат, қарорда: Себзор, Чорсу, Лабзак, Жанггоҳ, Самарқанд Дарвоза ва бошқа шу каби айрим жойларнинг ноҳақ унутиб юборилган эски тарихий номлари қайта тикланмоқда... Шаҳар кўчалари, майдонлари, проспектлари, массивлари, микрорайонлари, мактаблари, тарихий жойларнинг, транспорант ва шиорларнинг, ахборот марказларининг, барча муассасалар ва ўқув юртлари, савдо, транспорт, маиший хизмат ва бошқа объектлар, вивеска ва эълонларининг ўзбек ва рус тилларидаги номлари кўргазмали—ёзилмаётганлиги, ҳар қандай объектларга ном қўйиш учун Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети топонимик комиссиясининг рухсатномасини олиш лозимлиги кўрсатилганлиги диққатга сазовордир. Эндиликда булар амалга оширилиши керак. Зеро, қоғоздаги қарор эмас, амалдаги иш муҳимдир.

М. САФАРОВ,
филология фанлари кандидати.
Т. ТОШЕВ,
«Тошкент оқшоми» мухбири.

Коммунистлар ҳақида ҳикоялар

Олий бурч

Евгения Васильевна Мирошинанинг Тошкент тепловоз ремонти заводига келганига энди 17 йил бўлади. Шу давр мобайнида у ўзининг ишчанлиги ҳамда ташкилотчилиги, жамоат ишларидаги актив иштироки билан кўпчиликнинг диққат-эътиборини қозонди. Асли касби технолог бўлган бу аёл ремонт-механика цехида ишлайди.

Ҳаётда камтар, ишда толмас аёл — Евгения Васильевнани барча ишчилар астойдил ҳурмат қиладилар.

У заводга ишга келганида эндигина йигирма ёшга қадам қўяётган эди. Дастлаб ишни кранни бошқаришни ўрганишдан бошлади. Унинг зукколиги ҳамда ширин муомаласи кўпчиликни ўзига тортди. Заводда янги дўстларни орттирди. Кейинроқ олий маълумотли инженер-механик дипломига эга бўлди. Ишда илғорлиги ва ҳалоллиги учун Евгения Мирошина 1977 йили Коммунистик партия сафига қабул қилинди. Мана бир неча йилдирки, у ремонт механика цехида бошланғич партия ташкилоти секретаридир.

— Унинг энг яхши хислатларидан бири, — дейди цех бошлиғи Л. А. Топоров, — топширилган ишни сидқидилдан бажаради. Виждонли аёл.

Завод партия комитети секретарининг ўринбосари Эркин Қаҳҳоров ҳам Евгения Васильевна ҳақида шу фикрда:

— Коммунист сифатида ўз коллективининг ютуқлари учун астойдил жон куйдиради, — дейди у. — Янгиликларни тез пайқаб ола билиши, ташаббускорлиги билан бошқа цех партия ташкилоти секретарларидан ажралиб туради.

Евгения Мирошина пропагандистликни 4 йилдан буён олиб боради. Группадаги сиёсий ўқувнинг қизиқарли мунозара, тортишувларга бой бўлиши кўп жиҳатдан пропагандистга боғлиқ. Шунинг учун ҳам Евгения ўз устида кўп ишлайди. Бутуниттифоқ XIX партия конференциясининг материалларини чуқур ўрганди. Кундалик газета нашрларидан, сиёсий адабиётлардан кенг фойдаланди. Шу билан биргаликда корхонанинг иқтисодий ҳаёти билан ҳам танишиб чиқди. Бу эса унга пропагандист сифатида фаол иш кўриш имконини берди. Шунинг учун яқинда Евгения Васильевна Мирошинани Ленин район партия комитети 1988 йилдаги яхши пропагандистлик фаолияти учун «Фахрий ёрлиқ» ҳамда қимматбаҳо эсдалик совғаси билан мукофотлади.

С. БАҲОДИРОВ,
СССР Журналистлар союзининг аъзоси.

Ака-ука ҳайдовчилар

Минг бир касб

Ишчилар шаҳарчаси даҳасида яшовчилар Аъзамовлар оиласини яхши танишади. Ҳозир қарилик гаштини сураётган Орифхўжа ота ва Ойша аяларнинг тўрт қизи «Малика» трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмасида, уч ўғли 1-троллейбус депосида ҳайдовчи бўлиб ишлашади.

Уч ака-ука Аропхўжа, Баҳодир ва Равшанни 10-троллейбус маршрутида учратишингиз мумкин. Улар 1282, 1309 ва 1281-номерли машиналарни бошқаришади. Бригадир Неъматжон Аҳмедов етакчилигидаги мазкур маршрут коллективи илғорлар сафидан ўрин олиб турибди. Собир Раҳимов, Октябрь ва Ленин районларини бир-бири билан боғловчи маршрутда 23 та машина қатнайди. Улар 45 минутда 23 та бекатни бир-бири билан туташтиради.

Депо коллективи меҳнат ва технология интизомини мустаҳкамлаб, беш йилликнинг тўртинчи йили топшириқларини муддатидан илгари бажариш юзасидан социалистик мажбурият қабул қилган. Йиллик йўловчилар ташиш планини муддатидан илгари адо этиб, 57,9 миллион йўловчига хизмат кўрсатиш, ҳаракат мунтазамлигини 97 процентга кўтариш, кадрлар қўнимсизлигини 15,5 процентга камайтиришга қарор қилинган. Шу улкан марраларнинг муваффақиятли забт этилишига моҳир ҳайдовчилар — ака-ука Аъзамовлар ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшишяпти.

Турли миллат вакилларидан ташкил топган 10-троллейбус маршрутида ака-укалар билан бирга рус — А. Дювин, татар — А. Сайфуллин, украин — В. Плохдиенко, қозоқ — С. Жакселиков, корейс — Ю. Пак бир аҳил оила бўлиб меҳнат қилишади.

Ф. АБДУРАҲИМОВ,
кўп нусхали «Мотор» газетаси редактори.

Янгиликлар, воқеалар, фактлар

⊙ ДУШАНБЕ. Тожикистонда «Чашма» деб номланган болалар журнали араб алифбосида нашр этила бошланди. Журналнинг эртаклар, шеърлар, топишмоқлардан иборат бу ажойиб сони Шарқ халқларининг анъанавий баҳор байрами — Наврўзга бағишланган. Журнал ёш ўқувчиларгагина эмас, айни вақтда катталарга ҳам аталган. Бу журнал улар учун яхши ўқув қўлланмаси бўлиши мумкин. Республикада араб алифбосига асосланган тожик ёзма адабиётига қизиқиш кучайиб бормоқда. Душанбеда, область марказларида араб алифбосини ўрганиш курслари очилди. Шарқ классиклари асарларини аслидан ўқиш хоҳиши кўпгина тингловчиларни бу ерга етаклаб келди.

⊙ БЕКОБОД. Шаҳарнинг клублари, маданият саройлари ва спорт майдончаларида эрта тонгдан то қош қорайгунича музика садолари янграб турди. Байрам Ўзбекистон металлургия заводининг уй-жой микрорайонларида бошланди. «Ёш овозлар» бутуниттифоқ конкурсининг лауреати Ю. Усмонова, Г. Пушен раҳбарлигидаги эстрада ансамбли пўлат эритувчилар ҳузурига меҳмон бўлиб келишди. Бу театрлаштирилган томошада бадиий ҳаваскорлик коллективлари, вокал-чолғу ансамбллари ҳам иштирок этди.

Байрам Бекобод болаларига жуда ҳам ёқди. Улар ҳузурига қувноқ Хўжа Насриддин, масхарабозлар, қизиқчилар меҳмон бўлиб келишди. Дорбозлар ўз санъатини намойиш этишди.

Минг-минглаб шаҳарликлар «Рабочий Бекабада» газетаси совринни учун ўтказилаётган велосипед пойгасини кўриш учун марказий кўчаларга чиқдилар. Айни вақтда шаҳар ярмаркасида байрам савдоси авжига чиқди. Таомлар кўргазмаси уюштирилди.

Бекободликлар шаҳар байрамини кўпдан буён нишонламоқдалар. 1945 йилнинг баҳорида, Улуғ Ғалаба байрами арафасида Бекобод шаҳар деб эълон қилинган эди. Илгари гуваладан тикланган чоғроққина қишлоқ бўлган Бекобод эндиликда Ўзбекистоннинг йирик саноат марказига айланди. Бу ерда 15 тадан кўпроқ катта заводлар ишлаб турибди. Шаҳарда қудратли социал база ҳам бунёд этилди. 10 дан кўп маданият саройлари ва клублар, «Ёшлик» спорт комплекси, стадионлар меҳнаткашларга хизмат қилмоқда. Байрам куни бу ерлар жуда гавжум бўлади, деб хабар беради ЎзТАГ мухбири.

Шарҳчи сатрлари

ФАҚАТ СТАТИСТИКА ЭМАС...

XXI аср мамлакат аҳолисининг қисқариши билан нишонланади — АҚШ аҳолини рўйхатга олиш бюросида биринчи марта тайёрланган ахборотда ана шундай дейилади. Кейинги эллик йил мобайнида АҚШ аҳолиси ҳозирги 246 миллион кишидан 302 миллион кишигача кўпаяди, кейинчалик эса камаяди — 2080 йилга келиб 292 миллион кишига тушиб қолади. Нисбатан қисқа даврга — 2000 йилга оид айрим маълумотлар билан танишинг. Ана шу муддатга келиб АҚШда 268 миллион киши истиқомат қилади. 1987 йилда 55 фоиз америкаликларнинг ёши 35 дан кичик эди, орадан ўн бир йил ўтгач шу тоифадаги кишилар аҳолининг 48 фоизини ташкил этади. 25—44 ёшдаги аҳоли сони жадал суръатлар билан кўпайиб боради. 25 ёшдан 34 ёшгача бўлган америкаликлар эса аксинча, камаяди. Чунки бола кўриш қобилиятига эга бўлган аёллар ҳар йили мамлакатга 3,8 миллион бола етказиб беришмоқда, уларнинг оналари эса 8 миллион нафардан бола етказиб беришган эди. Эндиликда ҳар бир аёлга ўртача 1,8 бола тўғри келади.

Рўйхатга олиш бюроси ушбу рақамларни фақат статистика мақсадларини кўзлаб келтирмайди. Бюро башоратларини сиёсий стратегия билан шуғулланувчилар, айниқса америкалик корчалонлар кутишяпти. Улар учун ўн йилга, бир неча ўн йилларга мўлжалланган башоратлар бугунги ўй-хаёллар ва хомаки режалар манбаидир. Биз капиталистик жамият «бош-бошдоқсиз» яшайди ва олға томон ҳаракат қилади, деган фикрга кўникиб қолганмиз. Аслини олганда эса экспертларнинг бутун-бутун отрядлари келажакни идрок этиш ва ана шу жараённинг вариантларини чамалаш билан машғулдир. Бунинг нимага кераги бор? Бу янги воқеликларга тезда кўникиш, мослашиш, мавжуд ресурслардан янада самарали фойдаланиш, келажак ўзгаришларига олдиндан ҳозирлик кўриш учун зарурдир.

Бу табиийки, ўзгаришларга ва уларнинг оқибатларига турлича ёндошувни истисно қилмайди. «Аҳоли сонининг қисқариши келтириб чиқарувчи оқибатларни баҳолашда тадқиқотчиларнинг фикрлари бир-бирига тўғри келмайди,— деб ёзади «Нью-Йорк таймс», — уларнинг айримлари бундай камайиш жиддий иқтисодий муаммоларни, биринчи навбатда ишчи кучи етишмовчилигини келтириб чиқаради, деб огоҳлантиришади. Бошқалари эса миллатнинг турмуш қобилиятини унинг сони белгиламайди, аксинча бундай қисқаришнинг «атроф-муҳитни яхшилаш»дек ўзига хос афзаллиги бор, деб ҳисоблашади».

— АҚШ аҳолисининг камайиши давримизнинг энг асосий масаласи — Америка инқирозга юз тутаяптими, деган масала билан боғлиқ, — дейди «Америкалик корчалонлар институти»нинг жамиятшуноси Бен Уоттенберг. Ушбу камайиш Америка турмуш тарзининг турли соҳаларидаги жиддий камчиликлар билан, жумладан жаҳон бозорида рақобат қобилиятининг пасайиши, медицина хизмати ва қарияларни парваришлаш учун бўладиган сарф-харажатларни қоплай олмаслик билан боғлиқ.

— Аҳолининг камайиши бизни чўчитиши керак эмас. Аксинча аҳоли кўплигидан қийналаётган қатор мамлакатлар бор,— деб ҳисоблайди Принстон университетининг жамиятшунос профессори Норман Райдер. — Кўп нарса мавжуд ресурслардан нақадар самарали фойдаланишга боғлиқ.

Америка сармоячилари шу хилдаги ахборотларга оптимал иқтисодий қарорлар қабул қилинадиган манба сифатида қарайди. Аммо ҳамиша шундай бўлган, деб ўйлашга асос йўқ. Демографик маълумотларнинг аҳамияти сўнгги йиллардагина идрок этила бошланди. «Уолл-стрит ҳамиша ўзининг инвестиция сиёсатида келажакка назар ташлашга интилмаётганлиги, тактик ечимлар билан чекланиши учун кўп марта танқид қилинган, — деб ёзади «Нью-Йорк» журнали.— Эндиликда эса молиячилар келажак сценарийсидан фойдаланиб кўпроқ даромад олиш учун ҳамма нарсаларни қилишаяпти».

— Уолл-стрит, табиийки, пулдан пул ясашдан манфаатдор,— дейди «Пруденшиал—Бах» инвестиция фирмасининг эксперти М. Сабхаз. — Янги авлод нимани исташини яхши билганимиз ҳолдагина биз кўпроқ даромад олишимиз мумкин. Демографик вазият экономиканинг аҳволига бевосита таъсир этади.

Масалан, башоратлардан қандай хулосалар чиқариш мумкин. Яқин йилларда фарзанди бўлган эр-хотинлар сони кўпаймайди, айни вақтда фарзандли бўлмаган оилалар ва ёлғиз ота-оналар кўпаяди. Фарзанди бўлмаган ёлғиз ота-оналар 25 фоизга, фарзанди бўлмаган, никоҳни расмий қайд этмай биргаликда яшаётган «ноанъанавий» оилалар 20 фоизга кўпаяди. Бу 90-йилларда ҳар йили бир миллионта уй ёки квартира сотилади, деган гап. Бу етмишинчи йиллардагига нисбатан учдан бир баравар кам. Мазкур рақам қурилиш компаниялари учун қувончли эмас.

Аҳоли «қариб» бориши натижасида пенсионерлар кўпаяди, бу демак, уларнинг ўрнини босувчиларга янги касбларни жадал ўзлаштиришга тўғри келади. Бу касб тайёргарлиги ва қайта тайёрлаш билан шуғулланувчи компаниялар учун кенг фаолият кўламини яратади.

Ишчилар сони камайиб, иш ҳақи ошиб борган сайин ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш компаниялар учун муҳим аҳамиятга эга бўлиб боради. Бундан ишлаб чиқариш воситаларини ишлаб чиқарувчиларгина манфаатдор бўлишади.

Ишлаб чиқаришга оила бошлиғидан ташқари оиланинг бошқа аъзолари жалб этилгани сайин улар узоқ муддатли бир отпуска ўрнига бир нечта қисқа отпускалар оладиган бўлиб қолишади.

Биринчи марта машина сотиб олувчилар сони камаяди— америкаликлар тобора тежамкор бўлиб боришаяпти. Бу автомобиль саноати учун ўзига хос зарба бўлади.

Ёши ошиб бадавлатроқ бўлганлари сайин америкаликлар молларни универсал магазинлардан камроқ харид қиладиган бўлиб қолишади, улар кўпроқ ихтисослашган магазинларга мурожаат қиладилар.

2000 йилга келиб болалар камаяди. Аммо ажралишлар кўпайиши оқибатида улар ота-она, буви ва боболар ўртасида «тақсимланади». Натижада, ўйинчоқларни сотиш деярли икки баравар кўпаяди. Бу демак, ўйинчоқ ишлаб чиқарувчи саноат гуркираб ривожланиши мумкин.

Турмушни суғурта қилишга интилиш алкоголь истеъмоли камайишига олиб келади. Вино, пиво, спиртли ичимликлар ишлаб чиқарувчилар ҳушёрликнинг ўз даромадларига ҳужум қилишига тайёр бўлишлари лозим.

Кинобизнес, театрлар, видеофильмлар билан савдо қилувчи магазинлар америкаликлар бора-бора кўнгил очиш индустрияси маҳсулотларидан кўпроқ уй шароитларида фойдалана бошлашларига тайёр бўлишлари керак.

Демографик ўзгаришлар кўриниб турибдики, бизнесга ўз шартларини тавсия этяпти, уни янги шароитларга мослашишга мажбур қилаяпти. Бу авиакомпаниялар ва меҳмонхоналарнинг эгалари ўз келажакларидан ташвишланишмаса ҳам бўлади, деган маънони англатадими? Автомобилсозлик индустриясига чиндан ҳам кучли зарба бериладими? Универмаглар ва алкоголь ишлаб чиқарувчилар мудҳиш башорат билан чиқишишадими? Албатта чиқишишмайди. Узоқ муддатга мўлжалланган башоратларга улар муқаррар муваффақият ёки мағлубият сифатида эмас, мағлубиятдан қандай қочиб қутулиш, қандай қилиб кўпроқ даромад олиш йўлларини излаш учун тавсия деб қарайдилар.

Эдгар ЧЕПОРОВ,
АПН махсус мухбири.

ЧССР. Прагадаги музика ва рақс мактабида (чапда) 10 ёшдан 18 ёшгача бўлган 160 нафар ўқувчи шуғулланади. Мактаб мазкур ихтисосдаги мамлакатнинг энг яхши ўқув муассасаси, деб шуҳрат қозонган. Лозандаги халқаро конкурсда шу мактабнинг 8-синф ўқувчиси Дария Климентова (суратда олдинги планда) сазовор бўлган соврин ана шу мактабнинг талабалари чиндан ҳам юксак маҳорат эгаси эканлигидан, педагоглар сарфлаётган меҳнат зое кетмаётганлигидан яққол далолат беради.

* * *

ВСР. Республика меҳнаткашларининг куч-ғайрати Вьетнам Компартиясининг VI съезди ўртага қўйган вазифа — халқ истеъмоли моллари ва чет мамлакатларга чиқариладиган маҳсулотларни ишлаб чиқаришни кўпайтириш вазифасини ҳал этишга қаратилган.

СУРАТДА: (пастда) Донгнай вилоятидаги сопол буюмлар ишлаб чиқарувчи корхона ўз маҳсулотларини жаҳоннинг ўн мамлакатига экспорт қилади.

-ТАСС фотоси.

Қирғизлар қалбига яқин

МАЪЛУМКИ, Ҳамза граждандлар уруши ва босмачиларга қарши курашнинг энг оғир, масъулиятли дамларида ўзининг бутун иқтидори ва фаолиятини революция манфаатларини ҳимоя қилишга қаратди. Ўз граждандлик бурчини чуқур англаган Ҳамза 1919 йили Фарғона шаҳрида драма труппаси тузади ва коллективи билан ихтиёрий равишда Қизил Армия сафига қўшилади.

Бу труппа тез орада Туркистон фронти штабининг сиёсий бошқармаси ҳузурида Ўлка мусулмон сиёсий драма труппасига айлантирилди. Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий раҳбарлигидаги бу коллектив қардош Қирғизистоннинг Ўш областида ҳам бўлган. Область меҳнаткашларига кўрсатилган томошалар ва концерт номерларининг асосий қисмини Ҳамза асарлари ташкил этганди. Қирғизистонлик олим Халил Бапаевнинг ёзишича, оташин шоир ўз маслакдошлари Д. Зайнобиддинов, Я. Исроилов, С. Каримовга Ўш драмтруппасини ташкил этишда яқиндан ёрдам берган. Маҳаллий ёшларни театр санъати соҳасига жалб этишда ҳам фидойилик кўрсатган.

Ўша йиллари Ҳамзанинг театр санъатига оид ўгитларидан баҳраманд бўлган ёш, иқтидорли актрисалар — Тожихон Ҳасанова, Лайлихон Мондовалар қирғиз театри саҳнасининг биринчи қалдирғочларидан эдилар. Бугунги кунда улар Қирғизистон ССР халқ артистларидир.

Алангали йилларнинг қийинчиликларига қарамай, Ўш областининг драмтруппаси атоқли драматургнинг «Заҳарли ҳаёт», «Бой ила хизматчи», «Холисхон ёхуд паранжи сирлари» каби пьесаларини ўз томошабинларига тақдим этган. Театр бу асарларни фақат Ўшдагина эмас, Андижон, Фарғона, Фрунзе, Жалолобод шаҳарларида ҳам намойиш қилган. У ерда Ҳамзадек талантли ва етук драматург асарларининг кўплаб қўйилиши қирғиз томошабинларининг ўзбек шоири асарларига бўлган катта қизиқишининг самараси эди. Ҳамза, Абдулла Қодирий, Комил Яшин каби драматургларнинг саҳна асарлари ёш қирғиз драматургларининг камол топишида муҳим роль ўйнади. Бу ҳақда таниқли қирғиз драматурги Қосимали Жонтошев шундай ёзади: «1924 йилда ўқиш орзуси билан Тошкентга бориб, САГУ да таҳсил кўриб юрганимда театрга тушиб қолдим, у ерда бир пардали «Куёв ва келин» пьесасини томоша қилдим. Шундан кейин менда ҳам пьеса ёзиш истаги туғилди». Ана шу йўсинда, драматург Қ. Жонтошевнинг илк пьесаси «Қорасоч» вужудга келади ва бу асар 30-йиллари Ўзбекистонга гастролга келган қирғиз драма театри коллективи томонидан Тошкент, Самарқанд, Бухоро шаҳарларининг аҳолисига намойиш этилади. Қирғиз драматурги Қосимали Жонтошев «Қорасоч» пьесасини яратиш жараёнида, шак-шубҳасиз, Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий тажрибасига, унинг «Бой ила хизматчи», айниқса «Холисхон ёхуд паранжи сирлари» номли драмаларига суянган. Бу ҳар икки асар ўртасидаги яқинлик уларни қиёсий-солиштириб ўрганиш жараёнида ёрқинроқ кўринади. Ҳамзанинг «Холисхон» драмасида ўзбек хотин-қизларининг Октябрь революциясига қадар бўлган турмушининг аянчлилиги, инсон қадр-қимматининг оёқости бўлиши, уларнинг эрксизлиги, икки зиддиятли синф ўртасидаги муросасиз кураш фожиаси тасвирланади.

Қосимали Жонтошевнинг «Қорасоч» пьесаси ҳам хотин-қизлар озодлиги мавзуига бағишланган бўлиб, унда ўзбек халқи билан жамият тараққиётининг бир хил босқичида яшаётган қирғиз аёлларининг оғир қисмати кўрсатилади.

Иккинчидан, ҳар икки пьесанинг тузилиши ва улардаги воқеалар динамикаси бир-бирига шу қадар яқинки, мавзу эътибори билан улар бир олманинг икки палласига ўхшаб кетади. Учинчидан, бу таъсир «Қорасоч» пьесаси қаҳрамонлари билан «Холисхон» драмаси қаҳрамонлари ўртасидаги ҳаракатлар тасвири ва эволюциясида ёрқинроқ сезилади.

Қорасоч шу номдаги пьесанинг бош қаҳрамони бўлиб, у ҳам Холисхон сингари ўзи севган, ардоқлаган йигит билан турмуш қуришни истайди. Бироқ зўравонлик ва хотин-қизлар ҳуқуқини поймол этишга асосланган жамиятда Қорасоч ва Холисхонлар севгиси ғунча очмай хароб бўлади.

Драматурглар худди мана шу — севги фожиасини тасвирлаш билан — феодал зулми ҳукмрон бўлган жамият иллатларини фош этадилар.

Инқилобнинг оташин куйчиси Ҳамза Ҳакимзода драматик саҳна асарлари билангина эмас, балки жанговар шеърияти билан ҳам қирғиз шоирлари ижодига таъсир қилди.

Машҳур қирғиз оқини Тўхтағул Сотилганов поэзиясининг ғоявий йўналишида ва бадиий шаклланишида Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий шеърларини, айниқса, унинг революцион лирикасини эслатадиган жиҳатлар анчагина. Тўхтағулнинг «Эшон халфа», «Яша, Совет давлати» каби шеърларини ўқиган китобхон, унда Ҳамза сиёсий лирикасининг руҳини ҳис қилади, унинг эшонлар ҳақидаги шеърлари ва «Яша, Шўро» қўшиғини ёдга солади.

Албатта, бу ижодий яқинлик биринчи навбатда бир хил ижтимоий муҳит ва истиқболдаги вазифалар билан изоҳланади. Қолаверса, Ҳамза Ҳакимзода чинакам интернационал ижодкор сифатида, жўшқин фаолияти билан фақат ўзбек маданияти ривожидагина эмас, балки бутун Ўрта Осиё халқларининг янгича маданияти ривожига ҳам ғоят баракали таъсир кўрсатди. Шоир ва драматург, композитор ва улкан жамоат арбоби бўлган Ҳамзанинг асарлари барча қардош халқлар қатори қирғиз халқининг ҳам маънавий бойлигига айланди. Қирғиз тилида шоирнинг «Берма эркингни қўлдан», «Ишчи бобо», «Ишчилар уйғон!», «Қизил аскарларга», «Ҳой, ҳой отамиз!» сингари ўнлаб шеърлари «Қизил Қирғизистон» газетаси саҳифаларида бундан 40 йил муқаддам эълон қилинган эди. Шундан буён шоир асарлари мунтазам равишда эълон қилиниб келинмоқда. «Биз, — деб ёзади қирғиз драматурги М. Абдукаримов, — Ҳамзани ўзимизнинг севикли ёзувчимиз деб ҳисоблаймиз. Унинг асарларида кўтарилган темалар қирғиз қишлоқлари аҳолисининг қалбига яқиндир. Чунки уларнинг тақдири билан ўзбек деҳқонларининг тақдири кўп жиҳатдан ғоят ўхшашдир».

Юқоридаги фактларга суянган ҳолда хулоса қилиб айтиш мумкинки, Ҳамза ўз ижодининг кўлами ва таъсири жиҳатидан машҳур украин адиби Иван Ле таъбири билан айтганда, «XX аср ўзбек адабиётидагина эмас, балки бутун Ўрта Осиё адабиёти ва маданияти тарихида ўз тенгини билмайдиган азамат сиймолардан биридир».

Шарифа МИРЗАЕВА,
Тошкент Давлат Маданият институтининг доценти, филология фанлари кандидати.

Ҳамзанинг 100 йиллигига

Маърифат улашиб

Ўзбек совет болалар адабиётининг тарихи ҳам ҳақли равишда Ҳамзанинг номи билан бошланади. Унинг болалар адабиёти олдидаги хизматларини педагогик фаолиятидан ажратган ҳолда тасаввур қилиш қийин.

Инқилобгача бўлган даврда мактаблар жуда оз бўлиб, уларнинг эшиги фақат бир гуруҳ бой болаларигагина очиқ, меҳнаткаш халқ болалари учун ҳеч қандай имконият йўқ эди. Шу туфайли Ҳамза меҳнаткашлар болаларининг саводини чиқаришни ўзининг муқаддас бурчи деб ҳисоблади ва болалар учун 1911 йилдан биринчи мактабни очди.

Инқилоб куйчиси болалар учун дарсликларнинг йўқлиги сабаб бор кучи, билимини дарслик ва адабиётлар тузишга қаратди. Жумладан, бошланғич синфлар учун «Енгил адабиёт», «Ўқиш китоби» «1915 йил), «Қироат китоби» (1914 йил) каби асарларини яратди. Ҳамзанинг болалар ҳаётини ёритиб ёзган асарларининг кўп қисмини 1914 — 1916 йиллар, яъни Октябрь революциясигача бўлган даврларни ўз ичига олади. Шоир ўлкада саводсизлик ҳукм сураётган бир вақтда ёзган «Илм иста», «Мактаб», «Қалам», «Китоб», «Ўқи» каби шеърлари билан оташин маърифатпарвар сифатида танилди.

Ҳамза Ҳакимзода ёшларда юксак ахлоқий фазилатларни қарор топтириш каби педагогик характердаги бир қатор асарларни ҳам яратди. Масалан, унинг «Бахил», «Хиёнат», «Ҳикоя», «Масал», «Тўғри сўз бола» ва шунга ўхшаш бир қатор ажойиб ҳикоялари муҳим аҳамиятга эга бўлди. У таълим-тарбия беришда болалар онгига дўст билан душманни англаш, золим феодал руҳонийларга нафрат кўзи билан қараш каби фазилатларни сингдириб боради. Гулханийнинг «Зарбулмасал»идаги «Тошбақа билан Чаён», Фурқатнинг «Илм хосияти» шеърларидан фойдаланди. Унинг «Илм иста» шеъри эса Фурқатнинг «Илм хосияти» шеърига қараганда анча янги мазмун ва ғоялар билан суғорилган. Ҳамза, айниқса, маърифатга чақириш масаласини эскилик, хурофот ва жаҳолатга қарши актив кураш масаласини ўзининг «Енгил адабиёт» шеърида муфассал ёритиб берди:

Олим бўлсак қанча биз,
Ҳар бидъатни янчамиз.
Жоҳил отлиқ душманнинг
Бағрига тиғ санчамиз.

Ҳамза болаларга таълим тарбия беришда ота-онанинг ролини алоҳида таъкидлайди. Шоир «Боланинг ёмон бўлмоғига сабаб бўлган онанинг жазоси» шеърида буни яққол кўрсатиб ўтади:

Ҳисса: кишининг ўғли ёмон йўрса ажаб
Бўлғай онга ота-онаси сабаб.

Маърифатпарвар шоир булардан ташқари бир қатор ҳажвий ҳикоя, масаллар, латифалар, юмористик шеърлар ҳам яратди. Ҳамзанинг ана шундай шеърлари унинг 1915 — 1917 йиллар мобайнида «Оқ гул», «Қизил гул», «Пушти гул», «Яшил гул», «Сафсар гул» номлари билан босилган ашулалар тўпламидан жой олган.

Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий кўп миллатли совет адабиёти асосини яратган ёзувчилардан ва болалар адабиётини бақувват асарлар билан бойитди. Унинг бундай хилма-хил фаолияти Совет ватанининг равнақи, совет халқининг бахт-саодати учун хизмат қилишга йўналтирилгандир.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Николай Тихоновнинг таъкидлашича: «Ҳамзанинг жўшқин овози ва қўшиқлари, шеър ва драмалари бахтли келажак учун олиб борилган курашларда байроқ янглиғ юксалади, унинг ўзи эса барча замонлар ва халқларнинг муқаддас байроғи — Октябрь байроғига садоқат тимсоли бўлиб қолади».

Исроил ЖУМАЕВ.

Ўзбекистон рассомлари ижодида Ҳамза темаси алоҳида ўрин эгаллайди. Таниқли мусаввир О. Апухтин буюк шоирнинг ҳаётини акс эттирган талай суратлар яратди. «Ҳамза Шоҳимардонда» картинаси уларнинг биридир.

Р. Шарипов фоторепродукцияси.

Болалар ғамхўри

Моҳир муаллим ва фаол ташкилотчи Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий Октябрь инқилобига қадар ҳам йирик маърифатпарвар сифатида ибратли ишларни амалга оширган. Жумладан, аҳолидан ёрдам уюштириб 1914 йилнинг 4 октябрида Қўқон шаҳрининг Шайхулислом гузарида (ҳозирги Янги ҳаёт кўчаси) «Дорулетим» (Етимлар уйи)да деб аталган мактаб очиб, маълум вақт унда ўқитувчилик қилган. Афсуски, бу мактаб узоқ давом этмаган. Унинг ёпилишини шарҳлаб шоир ўз таржимаи ҳолида шундай дейди: «20-30, кейин 15-16 киши бир ойгина ёрдам бердилар, ўзим тўрт ойгача давом эттирганимдан кейин уезд начальниги Мединский томонидан тинтув бўлиб ёпилди. Лекин ҳеч қандай қоғозларим қўлга тушмаганлиги учун қамалмай қутулдим».

Ҳамза «Ҳуррият» журналининг редактори бўлган. Бу журналнинг 2-сонида Ҳамзанинг «Энг муҳим тилак» мақоласи босилиб, мақолада етим болаларни ўқитиш, уларни тарбиялаш масалаларини кўтариб чиқади. Инсонпарварлик руҳи билан суғорилган мақолада қуйидагиларни ўқиймиз: «Бир тарафдан илму маърифатдан, ота-онадан маҳрум бўлиб, кўчаларда зору гирён, очу яланғоч, кўз ёшлари томчилаб, яхши ва ёмоннинг эшигида кичкина бир қоринни тўйдирув учун... кўз олдимизда асру мубтало бўлиб юрган ҳисобсиз етимлар бор. Аларга шафқат назари билан қарамоқ ва бир ерга тўплаб, тарбия қилмоқ ва илму маърифатга чўмдурмоқ... бир дирҳам эҳсон этувга тавоно бўлган ҳар бир аҳли ватани муслимга фарз даражасидаги амал ҳисоб бўлса керак... Мана шунинг учун 1335 (1917) йилнинг уч ражаб ойида сешанба куни кеч соат 7 да «Ҳуррият» журналимизнинг байроқи остида дардли етимпарвар ёшларимиздан йигирмалар чамасида зотлар жаъм бўлдилар. Бугунги қадрлик минутларда миллатнинг етим авлодини бир ерга тўплаб... дунёвий тарбия этмак учун ва ўз ҳимоясини олмоқ ва аларнинг қайси тарафдин бир камчиликлари бўлса, қўлоёқ ва оқча биланда баробар хизмат қилмоқ борасинда, таъмин этмоқ хусусида қизиқ нутқлар сўйланди».

Мақолада ёрдам беришга ёзилган 16 кишининг рўйхати келтирилади.

«Дорулетим»да Ҳамзанинг меҳрибонликларидан баҳра олган 80 ёшли Ғанихўжа ота Алихўжаев билан суҳбатлашиб ўша давр хотираларидан сўзлаб беришларини илтимос қилган эдик. (Ғанихўжа ота 1988 йил ноябрь ойида вафот этдилар. Хотира эса 1988 йил 10 июлда ёзиб олинган). У киши ўз устозлари ҳақида қуйидагича ҳикоя қиладилар: «Ҳакимзода Қўқондаги ҳозирги Янги ҳаёт кўчасидаги, Алихон ҳожи қурдирган бинода мактаб очиб, етим болаларни ўқитган. Мен ҳам жуда ёш ота-онамдан етим қолиб, амакимларникида ва бошқа кишиларнинг қўлида юргач, шу Ҳамза очган мактабда ўқиганман. Ҳамза бизга турли ҳикояларни ва ўзининг шеърларини ўқиб берар эди. У дадил ва шаддод йигит эди. Бизга унинг шу фазилатлари жуда ёқарди. Айримлар мачитда мактаб очган деб айтишган. Бу нотўғри, мачит бинонинг орқасида, алоҳида бўлган. Ҳамза бепул мактаб очиб, бу мактаб халқ мактаби бўлиб қолишини орзу қиларди. Мактаб ўқув қуроллари билан жиҳозланган: парта, шкаф бор эди. Ҳакимзода бизни саводли бўлишимиз, илмли бўлишимиз учун курашганлар. Лекин мактабдаги бу фаолиятимиз узоққа бормай мактаб тарқалиб кетган. Ҳамза бугунги шод турмушимизни орзу қилган эди. Мен оз вақт бўлсада Ҳамзадан таълим олганимдан фахрланаман. Унинг хотираси олдида таъзим қиламан».

Бу сўзлар Ҳамза Ҳакимзода ёш авлод тақдири, тарбияси учун қайғурган ғамхўр, мураббий бўлганлигини исботидир.

Баҳром УСМОНОВ.

Турфа олам

ИЛОНЛАР ҲУЖУМ ҚИЛМОҚДА

Тинч океанида жойлашган Гуам оролини ҳеч иккиланмай илонлар ороли деб аташ мумкин. Ҳозир оролга жигарранг дарахт илони деб аталмиш илонларнинг ҳужуми жиддий таҳдид солиб турибди. Ҳозирги кунда оролдаги ўрмонларнинг ҳар квадрат километрига 4600 та ана шундай илонлар тўғри келади. Мутахассисларнинг фикрига қараганда, оролда яшаган ўн уч хил қушларнинг ўн икки хили, кўршапалакларнинг уч тури, калтакесакларнинг кўпгина турлари йўқолиб кетишига айнан шу илонлар сабаб бўлган. Электр узатиш симларининг устунлари ва подстанциялар илонларнинг энг мақбул ҳордиқ чиқариш жойлари бўлиб қолганлиги оқибатида сўнгги беш йил мобайнидагина 500 марта электрнинг қисқа туташуви рўй берган. Судралиб юрувчилар паррандачилик фермаларига ҳам жиддий зиён етказяпти, сабаби улар тухумларни ва жўжаларни қириб юборишяпти. Жигарранг дарахт илони заҳарли ва тажовузкор бўлгани учун одамларга ҳам катта хавф туғдирмоқда.

«ПИВО СИМФОНИЯСИ»

Филадельфиядаги музика мактабининг ўқитувчиси Питер Чейчернинг «Пиво симфонияси» бирор марта ҳам нота ёзувларида қайд этилмай қолиб кетадиган кўринади. Чейчернинг «асари» магнитафон лентасига ёзилган бўлиб, пивони турли идишларга: сопол, шиша, металл идишларга қуяётганда ҳосил бўлувчи ўзига хос товушларнинг композициясидан иборат. «Симфония» муаллифи ана шу товушларнинг бир-бири билан қўшилиши пиво мухлислари учун ёқимли куй ҳосил қилади, деб ҳисоблайди. Аммо музика тадқиқотчиларининг бу борадаги фикрлари бошқачароқ. «Профессор музикага нисбатан пивони яхшироқ биладиган кўринади», дейишмоқда улар.

МУШУКЛАРГА БАҒИШЛАНГАН КЎРГАЗМА

Малайзиянинг Саравак штати маъмурий маркази — — Кучинг шаҳридаги музей биносида мушукларга бағишланган кўргазма очилди. Тарихга мурожаат қиладиган бўлсак, «кучинг» деган сўз маҳаллий тилда «мушук» деган маънони англатиши маълум бўлади. Аммо шаҳарга ким ва нима учун шундай ном қўйганлигини ҳеч ким билмайди. Ҳар ҳолда аҳоли мушукни шаҳарнинг рамзи сифатида қабул қилган, майдонларнинг бирида эса ҳатто унга ҳайкал ҳам ўрнатилган. Кўргазмага келганда шуни айтиш керакки, у чиндан ҳам ранг-баранг ва қизиқарлидир. Шу ерда мушукнинг чиннидан, тошдан, бошқа материаллардан ясалган, турли мамлакатлардан келтирилган ҳайкалчаларини, шунингдек, мушуклар ҳақидаги талайгина китоб ва альбомларни кўриш мумкин. Британия музейидан экспозиция учун махсус келтирилган қадимги миср мушугининг мўмиёси кўргазмада фахрли ўринни эгаллайди.

ЕР ОСТИ БОЙЛИКЛАРИНИНГ ЭНГ ҚАДИМГИ ХАРИТАСИ

Шу вақтга қадар топилган қазилма бойликларнинг энг қадимги харитаси эрамиздан аввалги тахминан 1150 йилда Мисрда қоғозга туширилган. Ўша вақтларда фиръавн Рамзес IV ҳукмронлик қилган. Яқинда Толидо университетининг (АҚШнинг Огайо штатидаги) икки геологи ана шу харитани унда тасвирланган жойлар билан таққосладилар. Ҳозир Турин музейида сақланаётган папирус харитада Нил дарёсининг шарқида жойлашган саҳродаги тоғ ўртасида қуриб қолган дарё ўзани тасвирланган. Геологларнинг фикрига қараганда, топографик структурани ҳозир ҳам фарқлаш мумкин. Хаританинг турли рангга бўялганлиги унинг қазилма бойликлар харитаси эканлигидан далолат беради. У қизил, қора, жигарранг ва оқ бўёққа бўялган. Уларга қараб, масалан, гранит қатламларни аниқлаш мумкин. Папирусда, шунингдек, тош конлари ва бошқа конлар белгиланган.

ҲАВО ШАРИДА ШИМОЛИЙ ҚУТБ ОРҚАЛИ

Англиялик Пол Лавелл ва унинг умр йўлдоши даниялик Метт Ларсен хоним мислсиз парвозни амалга оширдилар. Улар ҳаво шарида Шимолий қутбни забт этдилар. Парвозни ташкил этиш ва амалга оширишда халқаро экология ташкилоти «Дунё миқёсидаги ташвиш»нинг аъзолари иштирок этдилар. Тадқиқотчиларнинг ичига тушган саватда «Озон қатламини қутқариб қолинг!» деган шиор маҳкамланган эди. Довюрак саёҳатчилар АҚШнинг НАСА уюшмаси ва Калифорния университетининг топшириғи бўйича қатор илмий тадқиқотларни олиб бордилар.

Агросаноат нашриёти — ижарачиларга

Ижара, пудрат, кооператив формаларининг ривожланиши илмий ахборот билан таъминлаш, янги иш ташаббускорлари учун махсус адабиётлар чиқариш билан боғлиқ. Амалиётчилар учун сифат жиҳатидан янги дарсликлар, методик ишланмалар, амалий қўлланмалар, справочниклар, публицистик нашрлар керак.

Мамлакатнинг энг йирик агросаноат нашриёти — «Агропромиздат» Бутуниттифоқ бирлашмаси қўйилган вазифаларга амал қилиб, ана шундай адабиётни босиб чиқариш программасини ишлаб чиқди ва уни амалга ошира бошлади. Бешта китобдан иборат «Ижара: изланиш ва натижалар» туркуми нашр этилди. Унинг муаллифлари — ижарачилар шахсий тажрибаларига асосланиб, ижара пудратини қандай ташкил этиш тўғрисида тавсия берадилар. Масалан, ана шу туркумдаги «Питалов ижарачилари» китобини Россиянинг ноқоратупроқ зонаси деҳқонлари учун ижара, бригада ва оила пудратининг мамлакатимиздаги дастлабки тажрибалари юзасидан чинакам справочник деб ҳисоблаш мумкин.

Хўжалик ҳисоби нашриётни китоб соҳасидаги «Эҳтиёж ва таклиф» системасига оператив жавоб қайтаришга мажбур қилади. «Ижарачи мактаби» деб аталган навбатдаги туркум китобларининг тиражи 100 минг нусхага етказилди, яъни беш баравар кўпайтирилди. Бундан ташқари «Китоб савдоси бюллетени» орқали дастлабки буюртмалар тўплаш юзасидан матбуотда реклама кампанияси бошлаб юборилди ва туркумга кирувчи китоблар барча буюртмалар таъминлангунга қадар нашр этилаверади.

Яқин кунларда китоб магазинларининг пештахталарида «Қишлоқ хўжалик практикаси: қайта қуриш зиддиятлари» деган каттагина тўплам пайдо бўлади. Тўпламга киритилган материалларда аграр ишлаб чиқаришни қайта қуриш чоғида хўжалик юритишнинг иқтисодий методлари билан бошқарувнинг маъмуриятчилик-бюрократик усуллари ўртасида вужудга келган зиддиятлар тўғрисида файласуфлар, аграрчи олимлар, иқтисодчилар, биологлар, тарихчилар ўткир баҳс олиб борадилар. Бундан бир неча йил муқаддам ана шундай материалларнинг эълон қилинишини тасаввур этиб бўлмасди.

Нашриёт чет мамлакатлар, биринчи навбатда ГФР, АҚШ, Канада, Англия қишлоқ хўжалигидаги илғор тажрибага доир китоблар номини ва тиражини кўпайтиришни режалаштирмоқда. Бу йил Москвада ўтадиган халқаро китоб ярмаркасида Ғарб ноширларининг таклифлари алоҳида эътибор билан ўрганилди. Ҳозир эса агросаноат нашриёти М. Бакеттнинг «Фермер ишлаб чиқариши: ташкил этиш, бошқариш, таҳлил» (инглизчадан таржима) китобини, Ван Юйчжаонинг «Қишлоқ хўжалигида пудрат ва ижара системаси ҳамда унинг ривожланиш тенденциялари» асарини (хитойчадан таржима) ва бизнинг «АҚШ фермер хўжалиги» материалларимизни босиб чиқаришга тайёрламоқда деб ёзади ТАСС мухбири Е. Перов.

Юридик масалалар ва экономика ижарачининг бюрократик қаршилик истеҳкомига «ҳужуми»нинг энг нозик бўғинларидир. КПСС Марказий Комитети март Пленумининг материаллари, кооперация, ижара тўғрисидаги қонунлар стратегик ҳужжатлар бўлса, агросаноат нашриёти юридик ва иқтисодий тайёргарлик учун чиқарадиган адабиётни тактик ҳужжатлар деб аташ мумкин. 1989 йилнинг учинчи кварталидан «Иқтисодчи кутубхонаси» туркумидаги китоблар, «Ижарачи алифбоси: иқтисодий масалалар», «Ижарачи ўзи ўқиб ўрганиши учун: юридик масалалар» туркумидаги справочниклар, шунингдек «Агросаноат комплексида янги хўжалик механизми» ва «Агросаноат комплексида ижара муносабатларини ташкил этиш» китоблари чиқа бошлайди.

Босиб чиқаришга деярли тайёр қилиб қўйилган Э. Максимовскийнинг «Социализмда пул» ва В. Балязиннинг «Профессор Александр Чаянов» асарлари китобхонларда катта қизиқиш уйғотиши шубҳасиздир.

Умуман, «Агропромиздат» Бутуниттифоқ бирлашмаси йил охиригача кооперация, ижара ва пудрат мавзусида 58 номдаги китоб ва рисолани нашр этади.

Янги саломатлик комплекси

Яқинда республикамиз пойтахтида яна бир улкан бинолар комплекси қуриб битказилди. Бу «Средазгазпром» ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли, Ўрта Осиё табиий газ соҳасида илмий текшириш ва лойиҳа институти — «СредазНИИГипрогаз»нинг янги лабораториялар комплексидир. У Чилонзор районининг Халқлар дўстлиги проспектида қад кўтарди. Янги маъмурий-маиший блок, ишлаб чиқариш корпуси каби қатор биноларнинг умумий саҳни 12596 квадрат метрни, жумладан лабораториялар саҳни 6693 квадрат метрни ташкил этади.

Комплекс қурилишига уч миллионга яқин маблағ сарфланди. Катта қурилишни «Ташгорстрой»нинг 8-трестига қарашли 1-қурилиш монтаж бошқармасининг тажрибали қурувчилари амалга оширдилар.

Лекин газ саноати министрлигига қарашли бу улкан бинолар ўз соҳасига ажратилмай — халқ соғлиғини ҳимоя қилишга хизмат қиладиган бўлди.

Бу ерда фақат бир маротаба ишлатишга мўлжалланган пластмасса шприцлар ва улар учун қулай игналар ишлаб чиқариладиган бўлди. СССР ва Италияга тегишли «Совпластитал» ташкилоти, Италия фирмаси билан тузилган битимга биноан 1990 йилнинг бошидан бошлаб янги корхонада шундай пластмасса шприцлар йилига 300 миллион дона ишлаб чиқарилади. Бу беморларни, айниқса болаларда гепатит ва бошқа юқумли касалликларни игна орқали юқишига чек қўяди. Ҳозирги кунда объектда янги шприцлар чиқаришга қаратилган ишлар амалга оширилмоқда. Бу ерда қўшимча бинолар қурилади. Комплекс қурилиш лойиҳасини шаҳримиздаги «Узгипротяжпром» лойиҳа институти ишлаб берган эди.

Янги корхона Италия станоклари билан жиҳозланади. Ишчи-хизматчиларга барча маиший шарт-шароитлар яратилади.

Корхона 1990 йилнинг биринчи кварталидан маҳсулот бера бошлайди.

Д. РАҲМОНОВ.

230 бола қувончи

Фоторепортаж

Юнусобод массивининг 10-кварталидаги болалар боғчасининг сони яқинда яна биттага кўпайди. Бу билан кичкинтойлар масканига бўлган эҳтиёжни қондиришга эришилди. Уни «Ташгорстрой»нинг 22-қурилиш бошқармасидаги Айрат Шоҳмамедов бошлиқ комплекс бригадаси қурувчилари ишга туширдилар. Бу янги 288-боғча 230 кичкинтойни ўз қучоғига олди. Унинг очилиш маросимига 10-кварталда яшовчи ота-оналар боғчага борувчи фарзандлари билан биргаликда келишди. Улар остонадаёқ карнай ва сурнай билан кутиб олинди. Киров районидаги 265-мактаб ўқувчилари ва 221-боғча тарбиячилари янги кичкинтойлар масканига қатновчиларни астойдил табриклади-лар, партия ва ҳукуматимизнинг бу ғамхўрлигига ўз миннатдорчиликларини изҳор этишди. Қурувчи Алишер Баҳромов рамзий калитни Маъсуда Абдуллаевага топширди. Болалар боғчасининг ҳар бир хонаси кенг ва ёруғ, замонавий мебель жиҳозлари билан жиҳозланган. Баъзи бир кичкинтойлар бу ерда ташкил қилинган миллий группаларда ўзбек тилини ўрганишлари мумкин. Бундай группалар мавжуд бўлган хоналарга қўйилган хонтахта миллий урф-одатларни ўрганишга ёрдам беради. Кичкинтойлар 28 тарбиячининг парваришида бўлишади.

Х. МИРЗАКАРИМОВ.

СУРАТЛАРДА: боғча мудираси Маъсуда Абдуллаева қурувчи Алишер Баҳромовдан рамзий калитни қабул қилиб олмоқда; миллий группада тарбияланувчилар учун яратилган қулайлик; янги боғчанинг умумий кўриниши.

Автор фотолари.

Асосий рекорд—саломатлик

Агрофирмага физкультура раҳбари керакми?

Горецкий районидаги Овсянково қишлоғи ўрта мактаби штатида... физкультура ўқитувчиси лавозими йўқ. Саломатлик дарслари эса одатдагидек ҳафтасига икки марта эмас, балки тўрт марта ўтказилмоқда. Қишлоқда спорт ҳаёти ҳам бирмунча жонланди. Бу ерда физкультура институти эмас, балки... «Партия XVII съезди» колхози ўз филиалини очди.

— Овсянковолик ҳозирги ўқувчилар ишлаш учун колхоздан бошқа қаерда қолишлари керак?,—дейди раис, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Иван Мельник. — Шундай экан, уларнинг саломатлиги ҳақида кичик ёшидан бошлаб ғамхўрлик қилишимиз лозим. Шунинг учун ҳам барча физкультура раҳбарларини хўжалигимиз ихтиёрига олдик. Физкультура мутахассислари биргаликда, пировард натижа учун ишлашларига барча имкониятлар яратиб берилди. Инсон ҳаётининг турли босқичларида унинг саломатлиги учун кўплаб кишилар жонбозлик кўрсатишган, лекин улар: мактабда ўқитувчи, колхозда физкультура инструктори, болалар-ўсмирлар спорт мактабида тренер ва бошқалар бир ёқадан бош чиқаришмаган...

Бундай режимдаги иш натижалари тўғрисида ҳозирча бирор нарса дейиш қийин. Физкультура раҳбарлари эса ҳозироқ мамнун бўлмоқдалар. Уларнинг маоши қарийб учдан бир ҳисса ортди. Дарс соатлари ошди, «бегона» ва «ўз» спортчилари бўлмай қолди, болалар ҳам иштиёқ билан ўқишмоқда.

Колхозда яна битта янги лавозим жорий этилди. Валентина Страхолет маданият ва спорт бўйича раис ўринбосари вазифасини бажара бошлади. У болалар боғчалари, умумжисмоний тайёргарлик ва атлетик гимнастика заллари, бассейн, ўйин заллари, гимнастика шаҳарчаси, иккита футбол ва битта хоккей майдони устидан тўлақонли хўжайиндир...

— Биз хўжалик ҳисобини ўз ҳамёнимиз даражасида тушунмаслигимиз керак, — деб ҳисоблайди Валентина Михайловна. — Бугун саломатлик учун сарфланган пуллар кўп ҳисса бўлиб ўзини қоплайди. Бунга барчамизнинг ишончимиз комил.

В. ДУТОВ.
ТАСС мухбири.

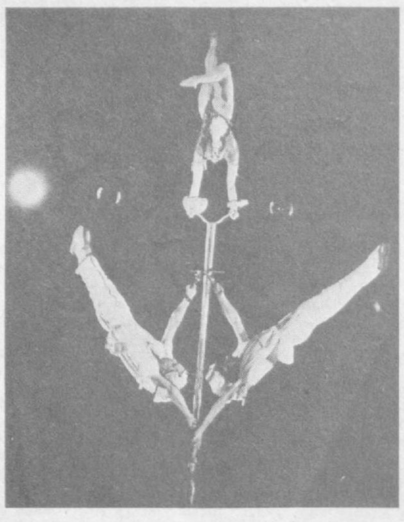

ЦИРК МАЙДОНИДА «ТИНЧЛИК КАРНАВАЛИ»

Москва цирки усталари тошкентлик томошабинлар ҳукмига ҳавола этган ўзларининг янги программаларини ана шундай деб номлаганлар.

Томошаларда маймун ўргатувчилар, гимнастикачилар, полвонлар, дорбозлар, иштирок этишади. Бутун оқшом П. Толдонов раҳбарлигидаги масхарабозлар группаси томошабинларни зериктирмасликка ҳаракат қилади.

СУРАТЛАРДА: янги «Тинчлик карнавали» программасидан лавҳалар.

О. Қурбонбоев фотолари.
ЎЗТАГ фотохроникаси.

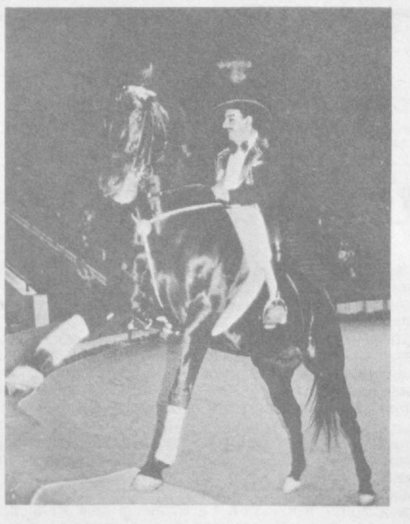

ДАРС СПОРТ ЛАГЕРИДА ЎТАДИ

Чимён тоғидаги Сойлиқ қишлоғида юқори синф ўқувчилари учун спорт лагери очилди. У спорт-ҳарбий комплекслари бажариладиган хилма-хил тўсиқлар, тренажерлар билан жиҳозланган. Лагерни барпо этишда Ўзбекистон пойтахтидаги саноат корхоналари маблағ ўтказиб ва қурилишнинг ўзида бевосита қатнашиб кўмаклашдилар.

Мактаб ўқувчилари армия хизматига амалда тайёрланиш ва ёш жангчи курсини ўтиш имконига эга бўлдилар. Бу ерда машғулотларни тажрибали ҳарбий раҳбарлар — запасдаги офицерлар олиб боришади. Лагерь очилишида болалар олдига Улуғ Ватан уруши ветеранлари келиб, ўз хотираларидан ҳикоя қилиб бердилар, деб хабар қилади ЎзТАГ мухбири.

Муҳаррир
Э. М. ЭРНАЗАРОВ.

Реклама ва эълонлар

Тошкент шаҳар кинофильмлар прокати идораси

ШАҲАР КИНОТЕАТРЛАРИ ЭКРАНЛАРИГА ҚУЙИДАГИ

«Куз, Чертаново...»

ЯНГИ БАДИИЙ ФИЛЬМИНИ ЧИҚАРДИ

Сценарий муаллифлари — И. Таланкин, Д. Таланкин. Режиссёр — И. Таланкин.

Ролларда: В. Масальский, И. Дапкунайте, А. Херманис ва бошқалар.

Фильмга Георгий Семёновнинг «Тулки ақли» ва бошқа асарларининг мавзуи асос қилиб олинган. Унда фильм муаллифлари ҳозирги зиёлиларнинг маънавий қадриятлари ҳақида фикр юритадилар.

«МОСФИЛЬМ» КИНОСТУДИЯСИНИНГ МАҲСУЛОТИ.

ТОШКЕНТ ШАҲАР КИНОФИЛЬМЛАР ПРОКАТИ ИДОРАСИ.

«Союзреклама» Бутуниттифоқ ишлаб чиқариш бирлашмасининг Ўзбекистон реклама ишлаб чиқариш корхонаси.

Макулатура топширувчи гражданлар диққатига!

ҚАБУЛ ПУНКТЛАРИДА АБОНЕМЕНТЛАР ТАРҚАТИЛАДИГАН КУНЛАРИ

Т. ДРАЙЗЕРНИНГ «СТОИК» КИТОБИГА

Абонементлар берилади

12 майда ҳар қайси қабул пунктида 50 тадан абонемент;

13 ва 14 майда 115 тадан абонемент тарқатилади.

«БУ ТОШ АСРИДА БЎЛГАН ЭДИ» (тўплам) КИТОБИГА:

19 майда ҳар қайси қабул пунктида 50 тадан абонемент;

20 ва 21 майда 100 тадан абонемент тарқатилади.

Т. Драйзернинг «СТОИК» ва «БУ ТОШ АСРИДА БЎЛГАН ЭДИ» (тўплам) китобларига абонементлар фақат бир вақтнинг ўзида камида 10 кг. макулатура топширгандан кейингина берилади.

Т. Драйзернинг «Стоик» ва «Бу тош асрида бўлган эди» (тўплам) китобларига берилган абонементлар 20 кг. макулатура топширгач унда кўрсатилган китобни харид қилиш ҳуқуқини кафолатлайди.

ҚАБУЛ ПУНКТ-МАГАЗИНЛАРИНИНГ ИШ ВАҚТИ:

қабул пункт-магазинлари — жума куни соат 12 дан 20.00 гача ишлайди, танаффус — соат 15 дан 16.00 гача; якшанба куни — соат 10 дан 17.00 гача, танаффус — соат 13 дан 14.00 гача.

Қолган кунлари қабул пункт-магазинлари соат 10 дан 18.00 гача ишлайди, танаффус — соат 13 дан 14.00 гача.

Дам олиш куни — душанба.

АБОНЕМЕНТЛАР ЖУМА КУНИ СОАТ 18.00 ДАН БОШЛАБ ТАРҚАТИЛАДИ.

Улуғ Ватан уруши инвалидлари ва қатнашчиларига навбатдан ташқари хизмат кўрсатилади.

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг 1981 йил 4 июндаги 354-сон кўрсатмасига биноан Улуғ Ватан уруши инвалидлари ва қатнашчиларига ҳар қайси қабул пункти бўйича жами тарқатиладиган абонементларнинг 20 проценти ҳажмида абонемент бериш нормаси белгиланган.

Макулатура уларнинг турига қараб: газета, китоб-журнал, рўзғор картони ва ўров қоғозлари тарзида фақат алоҳида дасталаб боғланган ҳолда гражданларнинг қаерда яшаб туришларидан қатъий назар навбатга туриш тартибида чекланмаган миқдорда қабул қилинади.

Босмахона, саноат (чиқитлар, браклар, қийқимлар, қоғоз шокилдалари ва ҳоказолар), архив, муассаса (перфокарталар, бланкалар, ведомость қоғозлари, ёзув битилмаган графкалар, турли рўйхат қоғозлари, қоғоз ва ишлар солинадиган папкалар)ни макулатурага қабул қилиш тақиқланади.

АҲОЛИГА ХИЗМАТ КЎРСАТИШНИ ЯХШИЛАШ МАҚСАДЛАРИДА:

— СЕРГЕЛИ РАЙОН ЗАРЕЧНИЙ КЎЧАСИДАГИ 63-ҚАБУЛ ПУНКТИ ЯНА ИШЛАЙ БОШЛАДИ;

— ОКТЯБРЬ РАЙОНИ 1-КАЛИНИН МАССИВИДА (видеосалон ёнида) янги 83-ҚАБУЛ ПУНКТ-МАГАЗИНИ ОЧИЛДИ.

Справкалар учун телефон: 48-04-93.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ИШЛАБ ЧИҚАРИШ-ТАЙЁРЛОВ КОРХОНАСИ.

Ўқишга марҳамат!

Ўзбекистон ССР Халқ таълими министрлиги

ТОШКЕНТ ЭКСКАВАТОР ЗАВОДИ БАЗАСИДАГИ 17-ТОШКЕНТ ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

қуйидаги ихтисосликлар бўйича

ўқишга қабул қилади

Кенг профилдаги станокчи, рақамли программа билан бошқариладиган станокларнинг оператори, ярим автомат ва автомат машиналарида иш бажарувчи электр-газ пайвандчилар (пайвандлаш ишлари назоратчилари), **электр кўприк кранларининг кранчиси, механика-йиғув ишлари слесари, дурадгор** (қурувчи), **автослесарь (8-синф базасида);**

универсал токарь, электр-газ пайвандчи, ремонтчи-слесарь, механик-йиғув ишлари слесари (10 синф базасида).

Билим юртида группалар спорт билан шуғулланиш назарда тутилган ҳолда комплектланади.

Ўқишга киришда разрядли спортчилар алоҳида имтиёздан фойдаланадилар.

Билим юртига қабул қилинган ўқувчилар бепул овқат, спорт формаси ва кийим-бош билан таъминланадилар.

Ўқиш муддати 10 синф ҳажмида маълумотлилар учун —10 ой, 8 синф ҳажмида маълумотлилар учун — 3 йил.

Ишлаб чиқариш практикаси даврида ўқувчиларга ишлаб топилган меҳнат ҳақининг 50 проценти тўланади.

Билим юртини муваффақиятли тамомлаган ўқувчилар (битириб чиқувчиларнинг 10 проценти) политехника институти, ҳарбий ўқув юртларида авиация техникумида ўқишни давом эттиришлари мумкин. Ўқиш аълочилари (автоҳаваскорлар тўгарагида иштирок этганлар) билим юртини тамомлагач касб ўрганиб чиқиш билан бирга қўлларига «С» категориядаги ҳайдовчи гувоҳномасини олишлари мумкин.

Билим юрти замонавий техника ускуналари билан жиҳозланган хоналарга эга. Музика ва қўшиқ ихлосмандлари бадиий ҳаваскорлик тўгаракларида машғул бўлишлари мумкин.

Билим юртида стадион-спорт зали мавжуд, спортнинг барча турлари бўйича секциялар ишлаб турибди.

Билим юртига кириб ўқишни хоҳлаганлар қуйидаги ҳужжатларни тақдим этишади: ариза, туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома, маълумот ҳақидаги ҳужжат, яшаш жойидан ва ота-онасининг ишхонасидан справкалар, медицина справкаси, 6 дона фотосурат (4х5 ёки 5х6 см), ўқиш жойидан характеристика.

Бизнинг адрес: Тошкент шаҳри, Куйбишев райони, Содиқов кўчаси, 6-уй (4,5-троллейбусларнинг «Экскаватор заводи» бекати). Телефонлар: 68-68-74, 68-67-09, 68-67-08.

В. И. Ленин номидаги Тошкент электрон техника заводи базасидаги

39-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1989-1990 ўқув йили учун

қуйидаги ихтисосликлар бўйича

ўқишга қабул қилади

ҚИЗЛАР УЧУН: ярим ўтказгичли приборлар ва интеграл микросхемаларни йиғувчилар, электрон саноат приборларини синовчилар, электрон саноат техника контроли бўлими контролёрлари;

ЙИГИТЛАР УЧУН: **технологик ускуналарни созловчилар, радиоэлектрон аппаратураларнинг монтажчилари, кенг профилдаги станокчи.**

ЎҚИШГА 8 ВА 10 СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТЛИ ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИНИНГ КАЛИНИН, ОРДЖОНИКИДЗЕ ВА ЯНГИЙЎЛ РАЙОНЛАРИДА ЯШОВЧИ ЙИГИТ-ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Ўрта маълумотлилар учун ўқиш муддати — 10 ой.

ЯРИМ ЎТКАЗГИЧЛИ ПРИБОРЛАР ВА ИНТЕГРАЛ МИКРОСХЕМАЛАРНИ ЙИҒУВЧИ, ЭЛЕКТРОН САНОАТ ТЕХНИКА КОНТРОЛИ БЎЛИМИ КОНТРОЛЁРИ, ЭЛЕКТРОН САНОАТ ПРИБОРЛАРИНИ СИНОВЧИ ИХТИСОСЛИГИ БЎЙИЧА ЎРТА МАЪЛУМОТЛИ ҚИЗЛАР УЧУН ЎҚИШ ГРУППАЛАР КОМПЛЕКТЛАШГАНДАН СЎНГ БОШЛАНАДИ.

Бу группалардаги ўқувчи қизлар ҳар ойда 77 сўм ҳажмида стипендия билан таъминланадилар. Ўқишни битирганларга эгаллаган касби бўйича малака берилганлиги тўғрисидаги диплом берилади.

8-синф ҳажмида маълумотлилар учун ўқиш муддати — 3 йил.

Ўқишни битирганларга ўрта маълумот олганлиги ва эгаллаган касби бўйича малака берилганлиги тўғрисидаги диплом берилади.

Ўқувчилар ўқиш даврида ҳар куни 3 маҳал бепул овқат билан, ишлаб чиқариш практикаси даврида эса ишлаб топган меҳнат ҳақининг 50 проценти билан таъминланадилар.

Ўқиш муддати узлуксиз меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

БИЛИМ ЮРТИНИ АЪЛО БАҲОЛАР БИЛАН БИТИРГАНЛАР ОЛИЙ ЎҚУВ ЮРТЛАРИГА ИМТИЁЗЛИ РАВИШДА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИЛАР.

Билим юрти ўқувчиларни информация ва ҳисоблаш техникаси фани бўйича ўқитиш «КУВТ-86» ҳисоблаш машинасига, спорт базасига эга. Вокал-чолғу ансамбли; самбо секцияси, радио ва техника ижодкорлиги тўгараклари ишлайди.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатларни топшириш лозим: маълумоти тўғрисидаги ҳужжат, туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома ёки паспорт, 086/У формадаги медицина справкаси, турар жойидан справка, 8 дона фотосурат (4 та 3х4 см. ва 4 та 4х5 см. ҳажмида), ота-онасининг иш жойидан справка.

Билим юртини битирганлар база корхонасига ишга юбориладилар.

Мурожаат учун адрес: 700005, Тошкент шаҳри, Ленин районы, «Весна» кўчаси, 17-уй (5, 12, 26, 69 «э», 183-автобусларнинг «Узбум», 1, 5, 26-трамвайларнинг «Фоменко кўчаси» бекатлари). Телефон — 91-14-51.

Ўзбекистон ССР Халқ таълими министрлиги

42-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1989 — 1990 ўқув йили учун

Ўқувчилар қабул қилади

Билим юрти қуйидаги касблар бўйича юқори малакали мутахассислар тайёрлайди: сигареталар ишлаб чиқариш, машина ва агрегатларнинг оператори, токарь, электр пайвандчи, слесарь-ремонтчи.

Машғулотлар группалар комплектлашувига қараб бошланади.

Билим юртига ўрта маълумотга эга бўлган Тошкент шаҳри, шаҳарга яқин районларда яшовчи ва Совет Армияси сафида ўз хизмат бурчини ўтаб қайтган ёшлар қабул қилинади.

Ўқувчилар стипендия билан таъминланадилар.

Ишлаб чиқариш практикаси даврида уларга ишлаб топган маошининг 50 проценти берилади.

Ўқиш даври меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

Билим юртини аъло битирган ўқувчиларга олий ўқув юртларига киришлари учун йўлланма берилади.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатлар топширилади: паспорт, маълумоти тўғрисидаги ҳужжат, турар жойидан справка, 4 та фотосурат (3х4 см.).

АДРЕС: Тошкент шаҳри, Ж. Обидова кўчаси, 70-уй (8, 24, 51, 91, 72-автобуслар; 2, 22, 25, 28, 29-трамвайларнинг «Ғалаба боғи» бекати). Телефонлар: 34-37-13, 34-57-13.

Ўзбекистон ССР Халқ таълими министрлиги
Тошкент шаҳар халқ таълими бош бошқармасининг
Ўзбекистон ССР монтаж ва Махсус қурилиш министрлигининг

«УЗЭЛЕКТРОМОНТАЖ» ихтисослашган трести базасидаги

7- ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1989-1990 ўқув йили учун

қабул эълон қилади

БИЛИМ ЮРТИ: ёритиш тармоқлари ва ёритиш бўйича электр монтажчи, коммутация иккиламчи занжирлари бўйича электромонтажчи, контроль ўлчов асбоблар ва автоматлар ремонти бўйича слесарь, фильмларни текшира оладиган киномеханик, радио-телеаппаратларни ремонт қилиш ва уларга хизмат кўрсатиш бўйича радиомеханик, қўлда ёй шаклида пайванд қиладиган электр пайвандчи, металл конструкцияларни йиғувчи слесарь касблари бўйича юқори малакали кадрлар тайёрлайди.

ЎҚИШ МУДДАТИ — 1—2—3 йил.

БИЛИМ ЮРТИГА 14,5 ВА УНДАН КАТТА ЁШДАГИ, 8—10 СИНФ МАЪЛУМОТИГА ЭГА БЎЛГАН ЙИГИТ-ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

10-синф маълумоти билан билим юртига ўқишга кирганлар ойига 76 сўм стипендия билан таъминланадилар; 8-синф маълумоти билан билим юртига ўқишга кирганлар тўла давлат таъминотида бўладилар. 8 синф маълумоти билан ўқишга кирганлар 2 маҳал овқат ва кийим-бош билан таъминланадилар. Улар 3 йил таълим олиб, тўлиқ ўрта маълумот ва касб эгаллаб чиққанлик ҳақидаги дипломга эга бўладилар. 10-синф маълумотига эга бўлган қизлар «коммутация иккиламчи занжирлари бўйича электр монтажчи» ихтисоси бўйича 6 ой таълим оладилар, уларга ойига 76 сўм стипендия тўланади.

Совет Армияси сафларида ўз хизмат бурчларини ўтаб қайтган ва билим юртига электр монтажчи ихтисосликлари бўйича ўқишга кирган ёшларга ойига 76 сўм стипендия тўланади, ўқиш муддати — 10 синф маълумотига эга бўлганлар учун — 6,5 ой.

МАШҒУЛОТЛАР — ГРУППАЛАРНИНГ КОМПЛЕКТЛАШУВИГА ҚАРАБ БОШЛАНАДИ.

ЎҚИШ ДАВРИ МЕҲНАТ СТАЖИГА ҚЎШИБ ҲИСОБЛАНАДИ.

Билим юртини битириб чиққанлар техникум ва олий ўқув юртларига ўқишга киришда имтиёзлардан фойдаланадилар. Билим юртини аъло баҳоларга тамомлаганларга ўрта ва олий ўқув юртларига ўқишга киришлари учун йўлланма берилади.

Билим юртида техника ижодиёти, бадиий ҳаваскорлик тўгараклари ва спорт секциялари ишлаб турибди.

Билим юртига киришни хоҳловчилар қуйидаги ҳужжатларни тақдим этишлари лозим: ариза, маълумот ҳақидаги ҳужжат, медицина справкаси (286-форма), 6 дона фотосурат (3х4см), характеристика, яшаш жойидан справка.

Адрес: Тошкент шаҳри, Ивановолик тўқувчилар кўчаси, 8-уй (4,7,9,11,24,28-трамвайлар; 2,6,13,16-троллейбуслар; 3,33,34,40,50,51,45,54,57,58,80,99,182-автобусларнинг «Тўқимачилик комбинати» бекати). Телефон: 53-31-21.

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ СССР ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

«Орол дарди— олам дарди»

(Хайрия кечаси)

17 май соат 19.00 да
«ЯЛЛА» ДАВЛАТ ВОКАЛ-ЧОЛҒУ АНСАМБЛИНИНГ

концерти

БАДИИЙ РАҲБАР — Ўзбекистон ССР халқ артисти Фаррух ЗОКИРОВ.

18 май соат 19.00 да

Концерт

ҚАТНАШАДИЛАР:
«ЛАЗГИ» ДАВЛАТ ВОКАЛ-ХОРЕОГРАФИК АНСАМБЛИ

Ўзбекистон ССР халқ артистлари:
Шерали ЖЎРАЕВ, Малика АҲМЕДОВА
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист
Ортиқ ОТАЖОНОВ

Юлдуз УСМОНОВА, Ғиёс БОЙТОЕВ, Обид АСОМОВ, Мирза ХОЛМЕДОВ.

ХАЙРИЯ КЕЧАСИДА ТЎПЛАНГАН МАБЛАҒ ОРОЛ ФОНДИГА ЎТКАЗИЛАДИ.

Билетлар соат 14.00 дан. СССР Халқлари Дўстлиги саройи кассаларида сотилмоқда.

Театр

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА—12/V да **Ўзбекистон ССР халқ артисти Иброҳим Юсуповнинг ижодий кечаси** (19.00).

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИ БИНОСИДА — М. Авезов номидаги Қозоқ давлат академик драма театрининг гастроллари — 12/V да **Синфимиз қизлари** (19.30), 13/V да **Қоракўз** (19.30).

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 12/V да **Хотинимнинг эри.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 12/V да **Зиёфат** (19.30).

Кино

12 МАЙДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Санъат саройи — «УЧ МУШКЕТЁР МИСОЛИ» (катта зал, 17, 20.00), «ЯККА ЎЗИ» (кичик зал, 17, 19, 20.40).

Чайка — «ЯККА ЎЗИ» (17, 19, 21.15).

Тошкент Советининг 50 йиллиги — «ХУДОНИНГ ОШНАСИ» (18, 21.30), «ТИМСОҲ» ЛАҚАБЛИ ДАНДИ» (20.00).

Ватан — «ГУЛ КЎТАРГАН ОФИЦЕР» (18, 20, 21.30).

Москва — «ФИРОҚ ДАМЛАРИ» (20.40); «ФАВВОРА» (19.00).

Нукус — «НОФЕЛЕТ ҚАЕРДА ЖОЙЛАШГАН?» (тоқ соатларда, ўзбек тилида); «ЯККА ЎЗИ» (17, 19, 20.45).

К. Ёрматов номли — «ТИМСОҲ» ЛАҚАБЛИ ДАНДИ» (тоқ соатларда).

Восток — «КОНДОР» (жуфт соатларда ва 21.30 да).

Дружба — «ТОНГГИ ШОССЕ» (ҳар соатда).

ВЛКСМ 30 йиллиги — «ҚОҲИРАНИНГ АЛВОН ГУЛЛАРИ» (жуфт соатларда).

13, 14 МАЙДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Санъат саройи — «УЧ МУШКЕТЁР МИСОЛИ» (катта зал, 11, 14, 17, 20.00), «ЯККА ЎЗИ» (кичик зал, 11, 13. 15, 17, 19, 20.40).

Чайка — «ЯККА ЎЗИ» (11, 13, 15, 17, 19, 21.15).

Тошкент Советининг 50 йиллиги — «ХУДОНИНГ ОШНАСИ» (12, 16. 18, 21.00); «ТИМСОҲ» ЛАҚАБЛИ ДАНДИ» (14, 20.00).

Ватан — «ҒИРТ ЁЛҒОНЧИ» (13.30, 16, 18.30, 21.00).

Москва — «ФАВВОРА» (19.00), «КОНДОР» (11, 13. 15, 17, 20.40).

Нукус — «ЯККА ЎЗИ» (11, 13, 15, 17, 19. 20.45).

К. Ёрматов номли — «ОЛМОСЛАР ҚИРОЛЛИГИ» (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).

Восток — «ЯНКАНИНГ ҚИРОЛ АРТУР САРОЙИДАГИ ЯНГИ САРГУЗАШТЛАРИ» (11, 14.00).

Дружба — «ТОНГГИ ШОССЕ» (ҳар соатда).

Лисунов номли — «ФИРОҚ ДАМЛАРИ» (11, 14, 17, 20.00).

ВЛКСМ 30 йиллиги — «ХУДОНИНГ ОШНАСИ» (жуфт соатларда).

АВТОМАТ-ЖАВОБ БЕРУВЧИ ТЕЛЕФОНЛАР:

М. Шайхзода номли — 42-39-74
С. Раҳимов номли—48-46-71
Ҳамза — 91-10-51
Тинчлик — 56-34-88
Искра — 39-14-59.

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — 12, 13, 14/V да **Ёш қизиқчилар конкурси** (19.30), **«Жаҳон карнавали» цирк томошаларининг хайрлашув гастроллари** (13/V да 17.00 да, 14/V да 12, 15.00 да).

Тошкент шаҳридаги Собир Раҳимов район ошхоналар тресги қошидаги «Чиғатой» миллий таомлар кооперативининг йўқолган

ДУМАЛОҚ МУҲРИ
БЕКОР ҚИЛИНАДИ

«Чиғатой» миллий таомлар кооперативи.

«Союзреклама» Бутуниттифоқ реклама ишлаб чиқариш корхонаси.

Тошкент шаҳар, С. Раҳимов районидаги 22-ўрта мактаб томонидан **Бертабаева Комила Минаваровна** номига берилган Б — 912683 номерли йўқолган

ЎРТА МАЪЛУМОТ ТЎҒРИСИДАГИ АТТЕСТАТ
БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Тошкент шаҳар, 95-ўрта мактаб томонидан **Исакова Мовлюда Турабековна** номига берилган 390853 номерли йўқолган

ЎРТА МАЪЛУМОТ ТЎҒРИСИДАГИ АТТЕСТАТ
БЕКОР ҚИЛИНАДИ

98-шаҳар мактаб-интернати коллективи интернат директори **Аҳмад Ниёзматович СИДДИҚОВнинг** вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг онкология ва радиология илмий-текшириш институти коллективи химия-терапевтика бўлимининг катта медицина ҳамшираси **Саида АБДУРАҲИМОВАнинг** вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳуманинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

ТОШКЕНТ оқшоми
Узбек ва рус тилларида мустақил равишда нашр этилади.

«Тошкент оқшоми»
(«Вечерний Ташкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

РЕДАКЦИЯ АДРЕСИ: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Телефонлар: қабулхона—32-53-76; бўлимлар: партия турмуши ва совет қурилиши—32-57-84; экономика ва шаҳар хўжалиги—32-54-19; ижтимоий масала — 32-53-10; хатлар ва оммавий ишлар — 33-29-70; жамоатчилик редакцияси — 33-99-42, 32-53-66, 32-54.15; «Ташкентская неделя» рекламалар иловаси — 32-56-84; эълонлар — 33-81-42.

Якшанбадан ташқари, ҳар куни чиқади.

Р—09683. Ички саҳифаларга 20.30 да қўл қўйилган. (График бўйича 17.00 да қўл қўйилиши лозим). Б. 2106. Индекс 64690. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10